

Özge Çelik

Doktora Öğrencisi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Sosyoloji Bölümü,
Sivas/Türkiye
PhD Student, Sivas Cumhuriyet University/Institute of Social Sciences/Department of Sociology,
Sivas/Turkiye

eposta: ozge_celik18@hotmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-8354-6057>

<https://ror.org/04f81fm77>

Atıf/Citation: Çelik, Ö. 2024. Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 12/38, 91-123.

<https://doi.org/10.33692/avrasyad.1363406>

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü /Article Types:	Araştırma Makalesi/Research Article
Geliş Tarihi /Received:	20.09.2023
Kabul Tarihi/Accepted:	08.01.2024
Yayın Tarihi/Published:	15.03.2024

ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN KÜLTÜRLERİ İLE TÜRKİYE’DE SOSYAL MEDYA KULLANIM İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ: TOKAT ÖRNEĞİ

Öz

Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenci sayısı 2000 ve 2020 yılları arasında tam 10 kat artmıştır. Buna bağlı olarak uluslararası öğrencilerin eğitim aldığı üniversiteler yaygınlaşmıştır. Sosyal medya kullanım oranı global olarak artarken ülkelerinden uzaktaki öğrencilerin sosyal medya kullanım pratiklerinin araştırılmasının uluslararası öğrencileri anlamak ve literatür için önemli olduğu öngörülmüştür. Çalışmanın amacı; farklı bir dile, kültüre, geleneğe, toplumsal norma, kurala, değere sahip uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanımında kendi ülke kültürü ile Türkiye kültürü arasında nasıl bir çevrimiçi sosyal ağ oluşturduğunu keşfetmektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi seçilmiş, fenomenoloji deseni kullanılmış, 11 farklı ülkeden 15 uluslararası öğrenci ile yarı yapılandırılmış mülakat yapılmıştır. Araştırma sonucunda; uluslararası öğrencilerin en çok kullandığı sosyal medya uygulamalarının instagram ve whatsapp olduğu; sosyal medyada günde 4-5 saat vakit geçirdikleri; sosyal medya kullanım amacının öncelikle aileleri ve arkadaşları ile iletişim kurmak, eğlence ve boş zaman geçirmek ve Türkçe dil eğitimlerini desteklemek olduğu; katılımcıların çoğunluğunun sosyal medya dil ayarlarının Türkçe olduğu, sonra en fazla İngilizce, Arapça ve Fransızca dillerinde kullandıkları; paylaşımlarının çok dilli olduğu; öğrencilerin eğitim almak için Türkiye’yi seçmelerinde doğrudan sosyal medya etkisi olmadığı; sosyal medyanın Türk kültürünü tanımakta ve eğitim aldıkları Tokat ili ve insanları hakkında bilgi sağlamakta kendilerine yardımcı olduğu; öğrencilerin ülkesinde ve Türkiye’de sosyal medya kullanımının bazı farklılık ve benzerlikler içerdiği; sosyal medyanın paylaşımlarını nasıl yapacaklarına dikkat ettikleri bir alan olduğu; sosyal medyanın öğrencilerin sosyalleşip ev sahibi ülkeye uyum sağlamasını

kolaylaştırdığı; sosyal medyanın öğrencilerin ülkeleri ile olan bağı ve aidiyet duygusunu güçlendirdiği; öğrencilerin ülkelerinin kültürel bağlamı nedeniyle cinsiyetler arası farklı sosyal medya kullanımları olduğu keşfedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Uluslararası Öğrenciler, Kültürel Uyum, Kültür Sosyolojisi, Nitel Yöntem.

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNATIONAL STUDENTS' CULTURE AND SOCIAL MEDIA USE IN TURKEY: TOKAT EXAMPLE

Abstract

The number of international students studying in Turkey increased 10-fold between 2000 and 2020. Accordingly, universities where international students study have become widespread. While the rate of social media usage is increasing globally, it is envisaged that investigating the social media usage practices of students far from their home countries is important for understanding international students and for the literature. Purpose of the study; The aim is to discover how international students with different languages, cultures, traditions, social norms, rules and values create an online social network between their own country's culture and Turkey's culture in their use of social media. In the study, qualitative research method was chosen, phenomenology pattern was used, and semi-structured interviews were conducted with 15 international students from 11 different countries. As a result of the research; The social media applications most used by students are Instagram and WhatsApp; they spend 4-5 hours a day on social media; The purpose of using social media is primarily to communicate with families and friends, then to have fun and spare time and to support Turkish language education; The majority of the participants' social media language settings were Turkish, followed by English, Arabic and French; their posts are multilingual; There is no direct influence of social media on students choosing Turkey to study; social media helps them get to know Turkish culture and provide information about the province of Tokat and its people where they receive education; The use of social media in the students' country and Turkey has some differences and similarities; social media is an area where they pay attention to how they share; social media makes it easier for students to socialize and adapt to the host country; social media strengthens students' bond with their country and their sense of belonging; It has been discovered that there are different social media uses between genders due to the cultural context of their country.

Keywords: Social Media, International Students, Cultural Adaptation, Sociology of Culture, Qualitative Method.

Giriş

Uluslararası öğrenciler, eğitim durumlarını yükseltmek ve istihdam olanaklarını iyileştirmek amacıyla vatandaşı olduğu ülkeyi terk eden ulusötesi aktörler olarak ülke dışına gitmektedir. Amerika, Kanada ve Avrupa ülkeleri uluslararası öğrencilere uzun yıllardır ev

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği sahipliği yapmaktadır. Türkiye’de 2010 yılı itibariyle uluslararası öğrencilere ev sahipliği yapma konusunda belirgin bir artış gözlemlenmektedir.

Mevzuat olarak yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin ilk düzenleme 14/10/1983 tarih ve 2922 sayılı Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Kanun ile yapılmıştır. Kanunda “ilgili kurum ve kuruluşlar ile çeşitli anlaşmalar çerçevesinde Hükümetimizce yabancı hükümetler emrine verilen burslardan yararlanmak suretiyle veya kendi imkânlarıyla Türkiye’ye gelen yabancı uyruklu öğrenciler” olarak nitelendirilmektedir. Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Yönetmelik’te (T. C. Resmî Gazete 1985) ise yabancı uyruklu öğrenci “her derece ve daldaki eğitim kurumlarında öğrenim gören veya Türkçe kurslarına katılan T.C. uyruğunda bulunmayan kişi” olarak tanımlanmıştır.

UNESCO’nun tanımına göre; “Uluslararası öğrenci, eğitim amacıyla ulusal ya da bölgesel sınırların dışına çıkan ve uyruğu bulunduğu ülke dışında öğrenci olarak kayıtlı kişidir”. OECD’nin tanımına göre “yabancı öğrenci, vize ya da özel izinler çerçevesinde kendi ülkesi dışında akredite bir kurumda belli bir öğrenim programına katılma hakkı verilen kişidir” (Yükseköğretim Kurulu 2017: 7).

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı [YTB] Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun’da (T.C. Resmî Gazete 2010) “Kamu kurum ve kuruluşlarınca ülkemizde eğitim görmesi uygun görülenler ile uluslararası anlaşmalar çerçevesinde eğitim amacıyla Türkiye’ye gelen yabancı uyruklu öğrenciler” olarak tanımlanan öğrencilerdir. Mevzuatlarda yabancı uyruklu öğrenci kavramı kullanılmış olsa da artık uluslararası öğrenciler kavramı yabancı uyruklu öğrenci kavramı yerine yaygın olarak kullanılmaktadır. Çalışmada yabancı uyruklu öğrenci ile aynı anlama denk gelen uluslararası öğrenci kavramı kullanılmıştır.

Doğup yetiştiği ülkeden başka bir ülkede yükseköğrenim gören öğrenci sayısı 1975 yılında 800 bin, 2010 yılında 4.5 milyon, 2022’de 7.5 milyona ulaşmıştır. 2030 yılında ise 20 milyona ulaşacağı tahmin edilmektedir. Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenci sayısı 2000 yılında yaklaşık 18 bin öğrenci iken 2022 yılı itibarıyla 198 ülkeden gelen 300 binden fazla uluslararası öğrenci üniversite eğitimi almaktadır. Türkiye dünyadaki toplam uluslararası öğrenci sayısının %2,9’una eğitim sağlamaktadır. 2000 ve 2020 yılları arasında uluslararası öğrenci sayısı tam 10 kat artmıştır. ABD ve İngiltere gibi uluslararası öğrenci sayısında ilk sırada yer alan ülkelerde aynı süre içerisinde öğrenci sayısı sırasıyla ABD 1.7 kat, İngiltere 2.5 kat artmıştır. Türkiye kısa sayılabilecek bir zaman diliminde uluslararası öğrenci sayısında muazzam bir artış trendi yakalamıştır (YÖK 2022).

Türkiye’nin yükseköğretimde uluslararasılaşmasındaki amaçları akademik gelişme ve etkileşim, ekonomik kalkınma ve dayanışma, sosyal ve kültürel etkileşim, siyasî ve diplomatik ilişkilerin geliştirilmesi esaslarına dayanmaktadır (YTB 2023). Artan öğrenci hareketliliğine paralel olarak ülkede çoğu yükseköğretim kurumunda uluslararası öğrenci bulunmaktadır.

Çalışmanın yürütüldüğü Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde YÖK istatistik verilerine göre 2022-2023 döneminde kayıtlı 65 farklı ülkeden 869'u kadın ve 2.198'i erkek olmak üzere toplam 3.0657 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 1: TOGÜ Uluslararası Öğrenci Sayıları

Dönem	Ülke Sayısı	Kadın	Erkek	Toplam
2022-2023	65	869	2.198	3.067

Kaynak: <https://istatistik.yok.gov.tr/>

Bireyin kişisel veya toplumsal çeşitli sebeplerle yaşadığı ülkeden başka bir ülkeye giderek yaptığı mekân değişimi göç olarak adlandırılmaktadır. Eğitim amacıyla yapılan mekân değişimi olan uluslararası öğrencilerin ülkelerinden ayrılıp yeni bir ülkede eğitim amacıyla bulunması bir göç çeşididir. Uluslararası öğrenciler geçici bir göç deneyimi yaşamaktadır. Bu göç, bireyin daha iyi bir eğitim alarak sosyal sermayesini artırma hedefi taşımaktadır.

Uluslararası öğrenciler doğduğundan beri içinde büyüyüp yetiştikleri, sosyalleşerek toplumun kural, norm ve değerlerini edindiği kültürel iklimden ayrılıp yeni bir kültür alanında yaşamaya başlamaktadır. Bu yaşam onlara zorluk ve kolaylıkları ile yeni bir kültürel iklim sunmaktadır. Araştırmalar uluslararası öğrencilerin Türkiye’de eğitim görmesinin başlıca sebebinin tarihsel ve kültürel bağlar olduğu ve bu bağların bir sonucu olarak uluslararası öğrencilerin ön yargı ve dışlanma yaşamadığını göstermektedir (Çelik, 2019; Gültekin, 2015; Tok ve Yığın, 2013; Özoğlu vd. 2012; Tekelioğlu, vd. 2012; Kiroğlu, vd. 2011; Bayraktaroğlu, 2010). Yine de farklı kültürel geçmişe sahip uluslararası öğrenciler, kendi ülkesinin kültürel kodlarına sahipken, Türkiye’ye gelmeleri ile başlayan yeni bir sosyalleşme süreci ile ülkenin kültürel kodlarını öğrenmeye ve kültüre uygun veya benzeyen davranışlar geliştirmeye başlamaktadır. Sosyal medyada artık bu sosyalleşme sürecine dahildir. Sosyal ağ siteleri uluslararası öğrenciler için giderek daha önemli bir iletişim aracı haline gelmektedir (Li ve Peng 2019: 69). Sosyal medya uygulamaları ile kültürel unsurların öğrenimi ve aktarımı yüz yüze ve çevrimiçi- sosyal medya dolayımı- olarak gerçekleşmeye devam etmektedir. Bağlantılı göçmen olma deneyiminin bir parçası olarak dijital medya, aidiyet ağlarının taşınabilirliğini kolaylaştırmaktadır. Elektronik izler ulusötesi ağların nasıl işlediğine dair oldukça fazla bilgi sağlamaktadır (Diminescu 2008: 573-574).

Teknolojik ilerlemeye bağlı olarak insanlar ilişkilerini daha fazla internet alt yapısına sahip sosyal medya uygulamalarına taşımaktadır. Teknolojik yapı, insan eylemlerinin üretirken yeniden üretilmesine de aracılık etmektedir (Fuchs 2020: 65). Yeni bir ülkede yaşamaya başlayan bireylerin toplum kural ve normlarını hızlı bir şekilde öğrenilmesinde medya önemli bir araçtır (Gülнар 2011: 56). “Uluslararası öğrenci sosyalleşmesi önceleri yüz yüze etkileşim biçiminde gerçekleşirken internet alt yapıları uygulamalar ve akıllı cihazlarla birlikte sosyalleşme zaman ve mekânda genişleyerek araç dolayımı etkileşimlerle yoğun

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği biçimde gerçekleşmektedir” (Yurtdigül vd. 2019: 423). Sosyal medya, uluslararası öğrencilere kendi ülkeleri ile daha fazla etkileşimde olmayı ve ev sahibi ülke hakkında daha fazla bilgi elde etmeyi sağlamaktadır. Uluslararası öğrenciler konulu yapılan çalışmalarda yeni bir konu olarak sosyal medya etkileri araştırılmaktadır.

Sosyal medya, bir teknoloji olarak zaman içerisinde gelişmektedir. Zuckerman (2008) Sevimli Kedinin Dijital Aktivizm Teorisi makalesinde “*Web 1.0, fizikçilerin araştırma makalelerini paylaşmasına izin vermek için icat edildi. Web 2.0, insanların sevimli kedilerin resimlerini paylaşmasına izin vermek için oluşturuldu*” şeklinde ifade etmektedir. Web 1.0 internetin ilk versiyonu doküman aktarımı, dosya alışverişi gibi insandan insana iletişim ilişkilerinin daha sınırlı olduğu bir teknolojidir. Web 2.0 ise insanlar arasında ilişkilerin ve içeriklerin paylaşıldığı alan olarak sosyal medya ismi ile nitelenmiştir. Sosyal medya, insanların yaşamlarından her türlü bilgiyi paylaşabildiği, aktarabildiği, sosyal ağlarını yansıtan bir alan olarak kullanıcıya içerik tüketimi ve içerik üretimi imkânı vermektedir. Paylaşılan içerikler ve bu içerikler hakkında yapılan kullanıcı yorumları ile kullanıcılar arası etkileşim sağlanmaktadır.

Güncel verilere göre 4.76 milyar sosyal medya kullanıcısı bulunmaktadır. Bu rakam 8.01 milyar olan dünya nüfusunun %60'ından biraz daha azına denk gelmektedir. Küresel tüm kullanıcıların sosyal medyaları kullanma nedenlerine bakıldığında ilk sırayı bilgi arama (%57,8); ikinci sırada arkadaşlar ve aile ile iletişimde kalmak (%53,7); üçüncü sırada haberler ve güncel olaylardan haberdar olmak (%50,9); dördüncü sırayı video izlemek (%49,7) motivasyonlarıdır (Wearesocial.com, 2023). Sosyal medya kullanıcı sayısının küresel artışı bireylerin sosyal medya aracılığıyla birbirleri ile bağlantıda olmalarını kolaylaştırmaktadır. Yüz yüze ilişkilerin zaman ve mekân kısıtlaması, sosyal medya ile ortadan kalkmaktadır. İnsanların birbirleri ile etkileşim kurması, haberdar olması, bilgi alışverişinde bulunması için aynı zamanda ve aynı mekânda olması gerekmemektedir.

Gelişen teknoloji ile birlikte yüz yüze iletişim ve teknoloji dolayımı ile iletişimin kalitesi birbirine yaklaşmıştır. Bu yaklaşmanın nedeni kişilerin tüm sosyal, kültürel ve kişisel kimliklerini bilgisayarlı iletişime tamamıyla aktarmasıdır (Dijk 2006: 14). Sosyal medya uygulamaları tüm ülkelerde aynı yazılımla hizmet vermektedir. Profil kısmında kullanıcılar kendileri hakkında bilgiler vermektedir. Profil fotoğrafı, yaş, cinsiyet, eğitim ve meslek bilgisi, yaşanılan şehir/ülke, ilgi alanları, dini/siyasi görüş vb. bilgilerle kendi benlik ve kimlik sunumlarını gerçek yaşamla ilişkilendirmektedir. Bu bilgiler insanların sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik konumları hakkında insanlara fikir vermektedir. Böylece çevrimiçi sosyalliğin çevrimdışı alana olan benzerliği artmaktadır.

Bilgisayar aracılı iletişim (Zhao 2006) olarak kabul edilen sosyal medya, insanlara sosyal kullanımlar sunmaktadır. Bu sosyal kullanım sosyal medya teknolojileri aracılığıyla yakın arkadaşlardan yabancılara kadar geniş çevrimiçi izleyicilerle bireyleri bir araya

getirmektedir (Lupton 2015: 51). Uluslararası öğrenciler ülkelerinde sosyal medya kullanımlarında kökenleri, aile bağları ve arkadaşlıklarını yansıtan bir kullanıma sahipken eğitim almak için geldiği ülkede yeni insanlar tanıyıp ve arkadaşlıklar kurmakta ve onları sosyal medyalarına dahil etmektedir. Uluslararası öğrenciler, ülkesindeki sosyal ilişkileri ile ev sahibi ülkede kurduğu yeni sosyal ilişkilerini sosyal medya kullanımlarında nasıl inşa etmektedir?

Ulusal kültür ülkeler arasında farklılık gösterir ve her ulusal kültür farklı sosyal yapıları, kuralları, değerleri ve normları içerir. Bu farklılıklar sosyal ve kültürel özellikler sosyal medyanın benimsenmesinde farklılıklar yaratabilmektedir. Uluslararası öğrenciler sosyal medya kullanımlarında vatandaşı olduğu ülkesi ile eğitim almaya geldiği ülkenin kültürel farklılıkları nedeniyle nasıl bir kullanım deneyimine sahiptir? Uluslararası öğrencileri ele alan araştırmalar içinde sosyal medya yeni bir konudur. Uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanımlarını inceleyen çalışmalar literatürde sınırlı sayıdadır. Sosyal medya, iletişimi hızlandırması ve kolaylaştırması ile uluslararası öğrencilerin aidiyet bağlarının ev sahibi ülkeye taşınmasını sağlamaktadır. Bu durum uluslararası öğrencilerin ev sahibi ülke ve bu ülkedeki ilişkileri arasında yeni bir dinamik oluşturmaktadır. Bu nedenle uluslararası öğrencilerin ev sahibi ülkede sosyal medya kullanım deneyimlerini anlamak literatüre katkı sağlayacaktır.

1. Literatür Taraması

Ulusal yazında uluslararası öğrenciler ile sosyal medya kullanımı konusunu bir arada ele alan çalışmalar farklı konulara odaklanmaktadır. Bu çalışmalar; Türkçeyi yabancı dil olarak kullananların sosyal medya kullanım kaygıları (Sevim ve Kara 2019), sosyal medyada yazma hataları (Kılıçarslan ve Yavuz 2022), sosyal medyanın eğitim aracı olarak ele alınması (Konuk ve Güntaş 2019) gibi farklı konular içermektedir. Ulusal literatür incelendiğinde uluslararası öğrencilerin Türkiye’de sosyal medyayı kullanım biçim ve deneyimlerine dair daha çok iletişim açısından ele alınan çalışmalar olduğu görülmektedir.

Uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanım amaç ve işlevini, faydalarını, sosyalleşme, eğitim, aile ve arkadaş ilişkileri üzerindeki etkilerini ele alan araştırmalar ve sonuçlarına aşağıda yer verilmiştir.

Halitoğlu ve Moralı (2018) uluslararası öğrencilere Türkçe öğreten okutmanlarla yapılan çalışma sonucu sosyal ağların uluslararası öğrencilere kültür aktarımı, sosyalleşme, etkileşim sağlama, Türkçeyi öğrenme, ders dışı öğretim ortamı oluşturma açısından pozitif faydaları olduğu tespit edilmiştir.

Aksoy (2020) uluslararası öğrencilerin sosyal medyanın kültürlerarası iletişim üzerindeki etkisi incelemiştir. İnceleme sonucu, Sosyal medyanın kültürlerarası iklimi için öğrenciler faydalı, pratik ve etkili olarak çoğunlukla olumlu yönde değerlendirme yapmıştır.

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği
Kültürlerarası arkadaşlık geliştirmekte, sosyal medyada farklı kültürlerden kullanıcılar ile arkadaşlık kuran öğrencilerin kültürlerarası iletişim kurma ve arkadaşlık kurma davranışlarının kolaylaştığı görülmüştür.

Zhang ve Şahin Kütük (2020) Çinli uluslararası öğrenciler ile yaptığı nitel araştırma sonucu dijital platformlarda Çinli öğrencilerin daha çok kendi ülkelerinden öğrencilerle diğer öğrencilerden daha fazla sosyal ilişki kurduklarını, bu durumun onların hem sosyal entegrasyonlarını hem de Türkçe dil gelişimini yavaşlattığı tespit edilmiştir.

Ustabulut ve Keskin (2020) uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanımları ile fayda veya doyum gerçekleştirdiğini bulgulanmıştır. Bunlar arkadaş olmak, dayanışmak, evrensel trendlerden yararlanmak, seyircilik, dilsel pratiklerdir.

Makhabbat vd., (2021) uluslararası öğrencilerin Covid-19 salgını öncesi ve sonrasında sosyal medya kullanımlarını alışkanlıkları karşılaştırılmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin eğitim ve etkileşim amaçlı dijitalleşme oranının arttığı bulgulanmıştır.

Demirbağ, Öztürk ve Kahrıman (2022) ulusal ve uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanımı ve yalnızlık ilişkisi incelenmiştir. Uluslararası öğrencilerin ulusal öğrencilerden daha yalnız oldukları ve sosyal medyayı daha fazla kullandığı tespit edilmiştir. Ayrıca hem ulusal hem uluslararası öğrencilerde yalnızlık düzeyi yüksek olan öğrencilerin, sosyal medya uygulamalarını sosyal etkileşim ve iletişim amacıyla kullandıkları bulgulanmıştır.

Çakar ve Bostancı (2023) uluslararası öğrencilerin cinsiyet, eğitim değişkenlerine göre bazı emojiilerin anlamlandırılmasında farklılıklara sahip olduğu görülmüştür. Emojiilerden 11 tanesinin öğrencilerde farklı anlamları karşıladığı tespit edilmiştir. Farklı kültürlere sahip öğrencilerin emojiilerin anlamlandırılmasında farklılıklar ortaya çıkmıştır.

Polat ve Cizmeci Ümit (2023) yaptığı çalışmada, uluslararası öğrencilerin kültürel uyum süreçlerinde sosyal medya kullanımının etkileri incelenmiştir. Uluslararası öğrencilerin sosyal medyayı eğitim alacakları ülke ve üniversiteyi seçme, kültürel uyum için önemli bir araç olarak kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmalar sonuçları genel olarak sosyal medyanın uluslararası öğrencilerin ev sahibi ülkede kurduğu sosyal ilişkiler üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

2. Yöntem ve Teknik

2.1. Araştırmanın Problemi

Uluslararası öğrencilerin ülkelerinin kültürleri ile ev sahibi ülke arasındaki kültürel farklılıkların sosyal medya kullanım deneyimlerine nasıl yansıdığı henüz yeterince araştırılmamış bir konudur. Farklı bir kültürde yetişip ülkemize eğitim almaya gelen uluslararası öğrencilerin çevrimiçi alanda sosyalleşmelerinde kendi ülke kültürü ile Türkiye

kültürü arasındaki ilişki nasıl inşa edilmektedir? Farklı bir dile, kültüre, geleneğe, toplumsal norma, kurala, değere sahip öğrencilerin sosyal medya kullanımlarında kendi ülke kültürü ile Türkiye kültürü arasında nasıl bir çevrimiçi sosyal ağ inşa ettiği araştırmanın problemi oluşturmaktadır. Alt problemler ise şöyledir:

- Uluslararası öğrencilerin kullandığı sosyal medyalar hangileri ve bunların kullanım süresi, sosyal medyada arkadaş sayısı, kullanım amaçları nedir? Sosyal medya kullanım deneyimi nasıldır?
- Uluslararası öğrenciler eğitim almak için Türkiye'yi seçmelerinde sosyal medya etkisi var mıdır?
- Uluslararası öğrenciler sosyal medya uygulamalarını hangi dilde kullanmaktadır?
- Uluslararası öğrenciler, sosyal medya kullanımında kendi kültürlerine ait (dini-millî gün, gelenek vb.) pratiklerini sosyal ağlarına taşımakta mıdır?
- Uluslararası öğrenciler, sosyal medya kullanımında Türk kültürüne ait (dini-millî gün, gelenek vb.) pratikleri sosyal ağlara taşımakta mıdır?
- Sosyal medya kullanımında cinsiyetler arası farklılık ve benzerlikler hakkındaki görüşleri nelerdir?
- Uluslararası öğrenciler ülkesi ile Türkiye'de sosyal medya kullanımlarında farklılık ve benzerlikler var mıdır?

2.2.Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, kendi kültürlerinden farklı bir kültür içinde üniversite eğitimi alan uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanım pratikleri ve deneyimlerine doğup yetiştiği ülke kültürü ile Türkiye'nin kültürünü nasıl taşıdığını, nasıl bir çevrimiçi sosyalleşme alanı inşa ettiğini keşfetmektir. Araştırma sonucunda uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanımında kültürel etkiler ortaya çıkarılacaktır. Araştırma, uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanımlarında kültürel bağlamın iki kültür arasında nasıl kurulduğu konusunda literatürdeki boşluğa katkı sağlamak amacı taşımaktadır.

2.3.Araştırmanın Önemi

Türkiye'ye eğitim almaya gelen uluslararası öğrenciler üniversitede eğitim alan diğer öğrencilerle eğitim sürecinde sosyalleşmekte ve bu süreçte Türkiye'nin kültürünü tanımakta ve kültürel etkileşim yaşanmaktadır. Ayrıca sosyal medya öğrencilerin ulusötesi bağlarını ev sahibi ülkeye taşımasını kolaylaştırmaktadır. Sosyal medya kullanımının yaygınlaşması, sosyal ağlarda sosyalleşmesinin zaman ve mekân olarak genişlemesiyle birlikte uluslararası öğrenciler sosyal medyada kendi ülkesi ve ev sahibi ülke insanları ile, teknolojinin gelişimine

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği bağlı olarak önceden olmayan bir şekilde, etkileşim kurabilmektedir. Sosyal medyada kültür ilişkilerinin uluslararası öğrenciler tarafından nasıl kurulduğu hem literatürdeki boşluk hem de uluslararası öğrenciler açısından çevrimiçi alanda kültür ilişkilerinin nasıl sürdürüldüğünün öğrenilmesi açısından önem arz etmektedir.

2.4.Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada nitel araştırma yöntemi ve fenomenoloji deseni tercih edilmiştir. Nitel araştırma, algıların ve olayların oldukları gibi gerçekçi ve kapsayıcı bir biçimde ortaya koyulmasına yönelik gözlem, görüşme ve doküman analizi veri toplama teknikleri kullanılan araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek 2016: 41). Nitel araştırmada desenlerinden birisi olan fenomenoloji deseni, varlığı bilinen ancak hakkında yeterince ve derinlemesine bilgi sahibi olmadığımız olgular ile günlük hayatta karşılaşılmasına rağmen tam anlamıyla anlaşılabilen olguları anlamamızı sağlayan bir yöntemdir. Fenomen hakkında kesin ve genellenebilir bulgular yerine onun anlaşılması için derinlemesine bilgi elde edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek 2016: 69). Fenomenoloji deseninde en uygun veri toplama aracı olarak görüşme, yaşantıların derinlemesine ortaya konulması ve açıklanması için oldukça uygundur (Yıldırım ve Şimşek 2016: 71). Araştırmada uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanma fenomeni ile ilgili deneyimleri, düşünceleri derinlemesine görüşme yapılarak ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme ile uluslararası öğrencilerin Türkiye’de sosyal medya kullanım verileri kendi deneyimleri, düşünceleri, algıları ve değerleri ile derinlemesine anlaşılmasına çalışılmıştır.

Fenomenoloji deseninde olguyu yaşayan veya yansıtabilecek birey veya gruplar veri kaynaklarıdır. Veri kaynaklarının ele alınan konu hakkında ortak anlamı betimleme ve tanımlama amacı taşıdığından bu desende fenomeni deneyimleyen 10-15 kişi arasında değişen bir heterojen grupla çalışma yürütülebilir (Creswell 2018: 77-78). Çalışmada kartopu örnekleme modeli ve amaçlı örneklem ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesine kayıtlı uluslararası öğrencilere ulaşılmıştır. Katılımcılar belirlenirken cinsiyet, yaş, ülke, sınıf gibi değişkenlerin farklılıklar içermesine dikkat edilmiş böylece elde edilen verilerin zengin içeriğe sahip olması sağlanmıştır. Çalışma, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde öğrenim gören 15 uluslararası öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmanın görüşmeleri yapılırken 15 katılımcıya ulaşıldığında katılımcılardan elde edilen veriler benzer olmaya başlamıştır. Elde edilen verilerin doygunluk seviyesine ulaşması sebebiyle 15 katılımcı ile çalışma sonlandırılmıştır.

Çalışmada yarı yapılandırılmış mülakatlardan ve katılımcıların sosyal medya profillerinin analizinden veri elde edilmiştir. Katılımcı öğrenciler araştırmacıya gönüllü olarak instagram hesaplarının dili, paylaşımları, takip-takipçi sayısı hakkında bilgi vermiş ve incelenmesi için yardımcı olmuştur. Görüşmeler 15-20 dakika sürmüş, katılımcılarla gönüllülük esası ile görüşme yapılırken ses kaydı alınmıştır. Sonra ses kayıtları yazıya

dökülmüştür. Kodlar ve kategoriler oluşturularak analiz yapılmıştır. Analiz sonucu elde edilen veriler yorumlanmıştır.

Çalışma, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulu'nun 10.07.2022 karar tarihi ve 2023/20 karar numarası ile etik açıdan uygun bulunmuştur.

2.5.Verilerin Analizi

Araştırmada nitel araştırma yönteminde fenomenoloji deseni seçilmiş, yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile veriler toplanarak betimsel yaklaşımla analiz yapılmıştır. Elde edilen verilerin kodları ve kategorileri belirlenmiştir. Nitel araştırmalarda sonuçların inandırıcılığı açısından geçerlilik ve güvenilirlik konusu önemli bir konudur. Lincoln ve Guba nitel çalışmalarda niteliği arttırmak için inandırıcılık, tutarlık, teyit edilebilirlik, aktarılabirlik kriterlerini geliştirmiştir (Creswell 2018, s. 249).

Yıldırım ve Şimşek (216: 269-284) nicel araştırmalarda iç geçerliliğe karşılık gelen inandırıcılığı sağlamak için çalışmada beş aşama yerine getirilmiştir. Bunlar, 1.Uzun süreli etkileşim, görüşmecinin samimi yanıtlar vermesi sağlanması için katılımcıdan önceden mülakat için randevu alınmıştır. 2. Derinlik odaklı veri toplama, araştırmacı ara ara verileri tekrarlamış katılımcıdan aynı anlamda mutabık kalınmıştır. İhtiyaç duyulduğunda ilave sorular sorularak verilerin gerçekliğe uygun olması sağlanmıştır. 3. Çeşitleme, araştırmacı gözlemleri hakkında katılımcıların fikirleri alınmıştır ve görüşme ve gözlemlerin birbirini destekleyip örtüşmesi sağlanmıştır. 4. Araştırma süreçlerinde incelemesi yaptırılmıştır. 5. Katılımcı teyidi, görüşme sonrasında katılımcılara görüşme verileri özet olarak sunulmuş ve katılımcıdan teyit alınmıştır.

Bilimsel paradigmaları farklı nitel ve nicel yöntemin geçerlilik ve güvenilirlik için geliştirdiği ölçütler aynı değildir. Ancak araştırma nitel yöntem prensibi içerisinde bilimsel olma gayesi taşıdığı için gerekli ölçütler uygulanmıştır. Nicel araştırmaların aksine nitel araştırmalar genelleme amacı taşımamaktadır. Nicel araştırmaların genelleme kavramına karşılık nitel araştırmalarda aktarılabirlik kavramı bulunmaktadır. Tutarlılık, nicel araştırmalardaki güvenilirlik kavramına karşılık gelmektedir. Bunun sağlanması için araştırma süresince veri toplama, kayıtların tutulması, verilerin analizi ve sonuç için özenli davranılmıştır. Nicel araştırmadaki nesnellik kavramına yerine nitel araştırmalarda teyit edilebilirlik sağlanmaya çalışılmaktadır. Nitel araştırmaların felsefi yaklaşımı gereği tam bir nesnellik mümkün olmamaktadır. Araştırma sürecinde alan notları, ses kayıtları, kodlamalar ve çıkarımların arşivlenmesi ile teyit edilebilirlik sağlanmaya çalışılmıştır.

3. Bulgular

3.1.Araştırmanın Demografik Bulguları

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği
Çalışma, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde öğrenim gören toplamda 15 uluslararası öğrenci ile yürütülmüştür. Tablo 2’de katılımcıların demografik bilgileri sunulmuştur.

Tablo 2: Katılımcıların Demografik Bilgileri

Sıra No	Cinsiyet	Yaş	Ülke	Bölüm	Sınıf
UÖ1	Erkek	24	Çad	Diş Hekimliği	3.Sınıf
UÖ2	Erkek	21	Kosova	Diş Hekimliği	3.Sınıf
UÖ3	Erkek	28	İran	Diş Hekimliği	3.Sınıf
UÖ4	Erkek	18	Sudan	İnşaat Mühendisliği	TÖMER Hazırlık
UÖ5	Erkek	21	Mısır	Fizyoterapi	TÖMER Hazırlık
UÖ6	Erkek	20	Mali	Hukuk	TÖMER Hazırlık
UÖ7	Kadın	21	Çad	Maliye	1.Sınıf
UÖ8	Erkek	23	Senegal	Biyosistem Mühendisliği	2.Sınıf
UÖ9	Erkek	21	Senegal	Bilgisayar Mühendisliği	2.Sınıf
UÖ10	Erkek	20	Azerbaycan	Ziraat Mühendisliği	3.Sınıf
UÖ11	Kadın	22	Suriye	Fizyoterapi	4.Sınıf
UÖ12	Kadın	30	Irak	Ziraat Mühendisliği	Yüksek Lisans
UÖ13	Kadın	20	Azerbaycan	Kamu Yönetimi	4.Sınıf
UÖ14	Kadın	21	Mısır	Fizyoterapi	3.Sınıf
UÖ15	Kadın	24	Somali	İşletme	Yüksek Lisans

Araştırmada Çad, Kosova, İran, Sudan, Mısır, Mali, Senegal, Azerbaycan, Suriye, Irak ve Somali olmak üzere 11 farklı ülkeden toplam 15 katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Katılımcıların 6’sı kadın 9’u erkektir. Üniversite’de uluslararası erkek öğrenci sayısının kadın öğrencilere göre daha fazla olması ve okulun yaz tatili döneminde araştırma yürütülmesi nedeniyle kadın katılımcılara ulaşmak daha zor olmuştur. Katılımcıların yaşı 18-30 yaş aralığındadır. Katılımcıların hepsi Müslümandır. Katılımcılar kartopu örneklem ve amaçlı örneklem yöntemi ile seçildiğinden ülkelerin, cinsiyetlerin, sınıfların, bölümlerin farklılaşması sağlanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerinin sınıf düzeylerinin farklı olması ile uluslararası öğrencilerin Türkiye’de kalma süresi değiştikçe sosyal medya kullanımları arasında farklılık olup olmadığı gözlemlenmeye çalışılmıştır.

Katılımcıların kimlik bilgileri kullanılmadığından kodlar kullanılmıştır. Uluslararası öğrenci: UÖ şeklinde kısaltılmıştır. Yapılan mülakatların sırasına göre UÖ1, UÖ2, UÖ3... UÖ15 isimlendirilmiştir. Alıntılarda bu kodlar kullanılmıştır.

Tablo 3: Katılımcıların Ailelerinin Demografik Bilgileri

Sıra No	Anne Eğitim	Anne Meslek	Baba Eğitim	Baba Meslek	Kardeş Sayısı	Aile Yapısı	Ülkesinde şehir-ilçe-kasaba-köy yetiştiği yer
UÖ1	Okur-yazar değil	Ev hanımı	Okur-yazar	Tüccar	13	Geniş aile	Şehir
UÖ2	İlkokul	Ev Hanımı	Lisans	Doktor	2	Geniş aile	Köy
UÖ3	Lisans	Avukat	Lisans	Avukat	1	Çekirdek aile	Şehir
UÖ4	Lise	Ev Hanımı	Lisans	Üst Düzey Asker	3	Çekirdek aile	Şehir
UÖ5	Lisans	Öğretmen	Lisans	Öğretmen	1	Çekirdek aile	Şehir
UÖ6	Okur-yazar	Ev Hanımı	Okur-yazar	Tüccar	3	Geniş aile	Şehir
UÖ7	Ortaokul	Ev Hanımı	Lisans	Tüccar	11	Çekirdek aile	Şehir
UÖ8	Ortaokul	Tüccar	Lise	Müteahhit	8	Çekirdek	Şehir
UÖ9	Lisans	Memur	Lisans	-	3	Çekirdek	İlçe
UÖ10	Lise	Ev Hanımı	Lise	Çiftçi	2	Geniş aile	Köy
UÖ11	Lisans	Öğretmen	Lisans	Elektrik Mühendisi	3	Çekirdek	Köy
UÖ12	Lisans	Hemşire	Lisans	Öğretmen	3	Çekirdek	Şehir
UÖ13	Lisans	Öğretmen	Ortaokul	Çiftçi	1	Çekirdek	Kasaba
UÖ14	Lisans	Öğretmen	Lisans	Bankacı	2	Çekirdek	Şehir
UÖ15	Lisans	Bankacı	Lisans	-	8	Geniş aile	Şehir

Katılımcıların ülkelerinde nasıl bir sosyal çevrede yetiştiklerini anlamak amacıyla aileleri hakkında demografik veriler alınmıştır. Öğrencilerin hepsi Türkiye’de kendi imkânları

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği ile okuyan öğrencilerdir. Öğrenciler özel yurttan veya evde kalmaktadır. Öğrencilerin çoğunluğunun anne ve babası lisans mezunudur. Lise, ortaokul, ilköğretim mezunu ve okuryazar olmayan ebeveynlerde bulunmaktadır. Katılımcıların annelerinin çoğunluğu ev hanımı olsa da çalışan anneler öğretmen, hemşire, avukat, memur ve ticaret meslekleri yapmaktadır. Katılımcıların babalarının meslekleri doktor, avukat, mühendis, öğretmen, asker, tüccar, müteahhit ve çiftçidir. Bazı katılımcıların ebeveynleri vefat etmiştir. Katılımcıların kardeş sayısı 2-3 civarında iken 3 katılımcının kardeş sayısı diğer katılımcılara göre yüksektir. Çad katılımcılarının babaları iki ve üç eşli olduğu için çocuk sayıları yüksektir. Katılımcıların çoğunluğu çekirdek ailede yetişmiştir ancak geniş ailede yetişenler de vardır. Katılımcıların çoğunluğu ülkelerinin büyük şehirlerinde yetişmiştir. Kasaba ve köyde yetişen katılımcılarda bulunmaktadır.

3.2. Araştırmanın Uluslararası Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanımına İlişkin Nitel Bulguları

Uluslararası öğrencilere çalışmada 16 adet soru sorulmuştur. İlk 3 soru demografik sorulardan oluşmakta diğer sorular ise (13 soru) çalışmaya ilişkin nitel sorulardan oluşmaktadır. Araştırma soruları belirlenirken 4-5-6 numaralı sorular, uluslararası öğrencilerin kullandığı sosyal medya uygulamaları, kullanım sıklığı, süresi, amacı, eğitim almak için Türkiye’yi seçmesinde sosyal medya etkisi olup olmadığı, sosyal medyayı hangi dilde kullandığı, hangi dilde paylaşım yaptığını keşfetmek amacıyla hazırlanmıştır. Devamındaki 7-8-9 numaralı sorular, sosyal medyadaki arkadaşları, etkileşim kurduğu kişiler, takip ettiği sayfalar ve içerik üreticilerinin ülke dağılımı -kendi ülkesi ve Türkiye arasında hakkındaki durum ve deneyimleri keşfedilmek amacıyla hazırlanmıştır. Devamındaki 10-11-12-13-14-15-16 numaralı sorular sosyal medya profil ve fotoğraf kullanımı, sosyal medyanın Türk kültürünü tanımalarında faydalı olup olmadığı, sosyal medya kullanım kurallarında cinsiyet farklılaşması olup olmaması ile ilgili görüşleri, ülkelerinin veya Türkiye’nin dini, milli ve geleneksel değerlerini yansıtmak için paylaşım yapıp yapmadıkları, kendi ülkesi ve Türkiye’de sosyal medya kullanımının farklılık veya benzerlik içerip içermediği, sosyal medyanın özgürlük alanı mı yoksa bir kısıtlama mı olduğu bunun ülkesi ve Türkiye açısından değerlendirmesi son olarak da sosyal medyanın kültürler arasındaki etkileşimi artırması hakkındaki görüşlerini keşfetmek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu kapsamda uluslararası öğrencilere sorulan soruların cevaplarında deneyimleri, öznel bakış açıları, düşünceleri kendi anlatım biçimleri ile aktarılmıştır. Cevaplardan hareketle kodlar ve alt kategoriler oluşturulmuştur. Alıntılar altında katılımcıların cevaplarının kodları genel olarak açıklanmıştır. Katılımcıların görüşleri sırasıyla şu şekildedir:

“Aktif olarak kullandığımız sosyal medya uygulamaları hangileridir? Gündelik hayatımızda sosyal medya kullanım deneyimlerinizden bahsedebilir misiniz? Sosyal medyayı ne sıklıkla ve günde ne kadar süre kullanıyorsunuz? Kullanma amaçlarınız nelerdir?”

UÖ1: "Whatsapp, instagram, youtube, tiktok, facebook. Ben Türkiye'ye geldiğimde bizim ülkemizde sosyal medya kullanımı fazla yoktu. Ben Türkiye'ye geldiğimde internet benim için yeni bulduğum bir şeydi. Bunun için eğitimimi desteklemek için çok kullandım. Eğlence amaçlı videoları izliyorum. Günde 6-7 saat kullanıyorum".

UÖ2: "Instagram, snapchat, whatsapp, youtube. Video izliyorum, arkadaşlarımla konuşuyorum, zaman geçiriyorum. Fotoğraf paylaşıyorum. Günde 3-4 saat kullanıyorum".

UÖ3: "Instagram, telegram, whatsapp. Whatsapp'ta ücretsiz yazışmalar ve yurt dışı aramaları yapıyorum. Instagram'dan resim paylaşıyorum. Telegram'da da haber paylaşmak, eğitim haberleri takip etmek için kullanıyorum. Günde 3-4 saatim boş zamanım varsa daha fazla zamanım sosyal medyada geçiyor. İran'daki ailemle ve Türkiye'deki arkadaşlarımla yazışma ve konuşmak için kullanıyorum".

UÖ4: "Instagram, facebook, twitter, snapchat, tiktok. Haber almak için kullanıyorum. Günde 4-5 saat kullanıyorum".

UÖ5: "Facebook, instagram, tiktok. Video izlerim. Arkadaşlarımla görüşürüm. Günde 2 saat kullanıyorum".

UÖ6: "Instagram, youtube. Günde 3 saat kullanıyorum. Türkçeyi öğrenmek için videolar izliyorum".

UÖ7: "Whatsapp, tiktok, snapchat. Dünyadan haber almak için videolar izliyorum. Günde 10 saat izliyorum. Bazen daha fazla. Bilgi almak ve ailemle görüşmek amacıyla kullanıyorum".

UÖ8: "Whatsapp, instagram, frends, youtube, telegram, tiktok, twitter. Trende ve dünyaya ayak uydurmak için sosyal medya kullanıyorum. Ülkelerde ne var onu takip ediyorum. Öğrenme odaklı kullanıyorum. Ayrıca youtube kanalımız var arkadaşımızla. Afrika'yı Türklere tanıtmaya çalışıyoruz. Türkçe video paylaşıyoruz. Fotoğraf, reels paylaşımı, yorum paylaşımı yapıyorum. Ortalama günde 4 saat kullanıyorum".

UÖ9: "Twitter, instagram, facebook, tiktok, whatsapp. Günde 6-7 saat kullanıyorum. Sosyal medya uzmanlığı yapıyorum. Senegal'den büyük iki firmanın (birisini mesela 108.000 takipçisi var) sosyal medya hesaplarını yönetiyorum. Tüm içeriklerini ben hazırlayıp paylaşıyorum. Bu nedenle uzun saatler kullanıyorum. Futbol haberleri izlerim. Video izlerim, kardeşimle konuşurum".

UÖ10: "Instagram, whatsapp, önceden facebook daha fazla kullanıyordum. Ailem, arkadaşlarımla görüşüyorum, fotoğraf paylaşıyorum. Günde 2-3 saat kullanırım. Haber sayfalarını takip ederim, video izlerim".

UÖ11: "Instagram, whatsapp, youtube, twitter, facebook. Günde 6-7 bazen 8 saat kullanırım. Günlük hayatımdan anları paylaşıyorum. Yürüyüş, yemek vb. yaptıklarımı paylaşıyorum. Zaman geçiriyorum".

UÖ12: "Instagram, facebook, twitter, snapchat. Haber almak için facebook, arkadaşlarımla takip etmek için instagram kullanıyorum. Günde 2 saat kullanıyorum".

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği

UÖ13: *“Tiktok, instagram, youtube. Story paylaşıyorum. Tiktok’ta kendi ürettiğim videoları yayınlıyorum. Günde 4-5 saat kullanıyorum. Sosyal medya aracılığıyla ünlü olmak ya da para kazanmak amacıyla kullanıyorum”.*

UÖ14: *“Instagram, whatsapp, facebook, snapchat. Reels izliyorum ve arkadaşlarımla onları paylaşıyorum. Whatsapp’da ailemle görüşüyorum. Günde 3-4saat kullanıyorum. Amacım iletişim”.*

UÖ15: *“Instagram, whatsapp, youtube, tiktok, facebook. Whatsapp’da ailemle görüşüyorum. Günde 3-4 saat kullanıyorum. Amacım iletişim ve ders desteği sağlamak”.*

Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin kullandıkları en yaygın sosyal medya uygulaması instagram, whatsapp ve tiktok uygulamalarıdır. Katılımcılar sosyal medyayı iletişim, eğlence ve eğitimlerini desteklemek amacıyla kullanmaktadır. Katılımcılar günde ortalama 4-5 saat arasında sosyal medya uygulamalarında vakit geçirmektedir. Reels videoları izlemek, hikâye paylaşımı yapmak, aile ve arkadaşları ile iletişim kurmak veya onlardan haberdar olmak biçiminde kullanım deneyimlerine sahiptir. Uluslararası öğrenciler video veya paylaşımları takip ederek pasif kullanıcı konumunda olduğu gibi kendi içerik paylaşımları ile aktif sosyal medya kullanıcılarıdır.

“Eğitim almak için Türkiye’yi seçmenizde sosyal medya etkisi var mı?”

UÖ1: *“Türkiye’yi internette aratıp bakıyordum. Okulda tarihte Osmanlı Devleti-Türkiye isimleri geçiyordu, ben çok merak ettim. Sonra internet bulduğumda araştırdım, Müslüman güzel bir ülke. Eğitim kalitesi iyi bir ülke. Hepsini sosyal medyadan, internetten araştırdım. Sosyal medya merak ettiğim ülkeyi araştırmamı sağladı. Evet etkisi var”.*

UÖ2: *“Türkiye’yi bildiğim için etkisi olmadı”.*

UÖ3: *“Hayır yok, çünkü arkadaşım Türkiye’de okuyordu benim bilgim onun sayesinde oldu”.*

UÖ4: *“Yok”.*

UÖ5: *“Evet var. Sosyal medyada Türkiye’nin çok güzel bir ülke olduğunu gördüm. Sonra Tokat’ı da sosyal medyada gördüm sevdim”.*

UÖ7: *“Evet var. Türkiye’yi sosyal medyada gördüm ve sevdim”.*

UÖ9: *“Senegal’in Türkiye ile eğitim anlaşması var, öyle haberim oldu. Ancak Tokat’ı sosyal medyadan araştırdım. Nasıl bir şehir diye baktım. Bu bakımdan faydalı oldu”.*

UÖ10: *“Hayır yok, ülkeyi biliyordum, kardeş ülke olduğu için seçtim”.*

UÖ13: *“Yok ama Türkiye’ye hayranlık duyuyordum medyada gördüğümde”.*

Katılımcı öğrencilerin eğitim almak için Türkiye’yi seçmelerinde doğrudan sosyal medya etkisi olmadığı görülmüştür. Bunun nedeni tarihsel ve kültürel olarak Türkiye’nin

varlığından haberdar oldukları için eğitim almak amacıyla sosyal medyadan tanıma ihtiyacı duymadıkları olduğu söylenebilir.

“Sosyal medyayı hangi dilde kullanıyorsunuz? İçerik üretimi, sohbet etmek, video eklemek, video izlemek, paylaşım yapma, yorum yapma vb. hangi dilde yaparsınız? Tek hesabı yoksa dilleri farklı olan hesaplar mı kullanıyorsunuz?”

UÖ1: “Türkçe kullanıyorum. 4 dil biliyorum. Dil seçimim paylaşımına göre Türkçe paylaşımına Türkçe yorum yapıyorum. Arapça paylaşımına Arapça, Fransızca paylaşımına Fransızca ve İngilizce paylaşımına İngilizce yorum yaparım. Tiktok'ta izlediğim videolar karışık izliyorum. Bildiğim tüm dillerde video izliyorum. Ben paylaşımımı genelde Türkçe yapıyorum, Arapça'da var ama, ülkemdekiler onu çevir kısmından çeviriyor ve anlıyor. Türkçe paylaşımımın altına kim hangi dilde yorum yazarsa bende o dilde yorumuna cevap yazıyorum. Tek hesap kullanıyorum.”

UÖ2: “Türkçe kullanıyorum. Sadece Kosova'dan arkadaşlarım Türkçe bilmediği için onlarla kendi dilimde konuşuyorum. Tek hesap kullanıyorum”.

UÖ3: “Kullandığım uygulamaların dili İngilizce. Paylaşım larımı ise Türkçe ve Farsça yapıyorum. Bazen paylaşımımın altında hem Türkçesi hem Farsçasını bir arada yazıp paylaşıyorum. Herkes anlayabilsin diye. Telegram'da Farsça yazıyorum, kullanıyorum çünkü oradaki gruplar İran'dan insanların bulunduğu gruplar. Orada Türk arkadaşlarım olmadığı için tamamen Farsça. Tek hesap kullanıyorum”.

UÖ4: “Anadilim olan Arapça ve Türkçe kullanıyorum”.

UÖ5: “Sosyal medya ayarlarım Arapça. Arapça ve Türkçe kullanıyorum. Türkiye ve Tokat hakkında bilgi edinmeyi Türkçe yapıyorum. Diğer şeylerde Arapça kullanıyorum”.

UÖ6: “Sosyal medyayı ana dilim olan Bambaraca dilinde kullanıyorum”.

UÖ7: “Fransızca ayarda kullanıyorum. Fransızca ve Arapça paylaşımlarda kullanıyorum”.

UÖ8: “Bütün bildiğim dillerde kullanıyorum. Türkçe, Fransızca, İngilizce, Arapça. Kullanım ayarları Türkçe uygulamaların amacım Türkçemi geliştirmek. Paylaşımları tek bir dilde değil bildiğim tüm dillerde yapıyorum. İçeriğe bağlı olarak paylaşımları Türkçe veya Fransızca yapıyorum. Yorumları paylaşımın diline göre yorum yapıyorum. Tek hesap kullanıyorum”.

UÖ9: “Fransızca ve Arapça paylaşım yapıyorum. Türkçe paylaşım yapmıyorum. Türk arkadaşım ile etkileşimde olursam o zaman Türkçe kullanıyorum”.

UÖ10: “Azərbaycan'a gittiğimde Azərbaycan Türkçesi, Türkiye'de Türkiye Türkçesi ile kullanıyorum. Tek hesap kullanıyorum”.

UÖ11: “Çoğunlukla Türkçe, bazen Arapça bazen İngilizce kullanırım. Duygularımı en iyi hangi dil anlatıyorsa onu seçerim. Tek hesap kullanıyorum”.

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği

UÖ12: “İngilizce ayarda kullanıyorum. İngilizce, Arapça ve Türkçe paylaşımlar yapıyorum. Çünkü kimlere yönelik paylaşıyorsam o dilde yazıyorum ama iki farklı dilde yazıyorum. Arapça-Türkçe. Arapça-İngilizce. Böylece herkes anlayabiliyor”.

UÖ13: “Türkçe kullanıyorum. Bazen İngilizce bazen Türkçe paylaşım yapıyorum. Tek hesap kullanıyorum”.

UÖ14: “İngilizce ayarda kullanıyorum. İngilizce, Arapça ve Türkçe paylaşımlar yapıyorum”.

UÖ15: “İngilizce ayarda kullanıyorum. İngilizce, Somalice, Arapça ve Türkçe paylaşımlar yapıyorum”.

Katılımcıların hepsi sosyal medya uygulamalarında tek bir hesap kullanıp arkadaş veya takipçilerine yönelik olarak ürettikleri içeriklerde dil seçimi yapmaktadır. Katılımcılar sosyal medya uygulamalarını çoğunlukla Türkçe dil ayarında kullanmaktadır. Katılımcılar, Türkçe dil gelişmelerini desteklemek için böyle tercih ettiklerini belirtmiştir. İngilizce dil ayarında kullanan öğrencilerde Türkçe kullanan öğrenciler kadar çoğunluktadır. Sosyal medya dil ayarları Arapça ve Fransızca kullanan öğrencilerde vardır. Öğrenciler içerik üretimlerinde dil tercihleri oldukça değişkenlik göstermektedir. Öğrencilerin dil seçimleri üzerinde sosyal medyalarındaki arkadaş ağı oldukça etkilidir. Türkiye’deki arkadaşlarına yönelik paylaşımları Türkçe, kendi ülkelerine yönelik paylaşımları anadillerinde olmaktadır. Hem Türkiye hem de kendi ülkesindeki insanların paylaşımlarını anlamasını istediğinde aynı ifadeyi farklı dillerde paylaşımlarında yer vermektedir. Öğrencilerin sosyal medyalarında çok dilli bir akış mevcuttur. Öğrenciler bildikleri dillere ait içerikleri telefon ekranlarında etkileşim almakta ve aldıkları etkileşim diline göre yorum yapmakta veya içerik üretmektedir.

“En çok kullandığımız sosyal medyanızda kaç arkadaşınız veya takipçiniz bulunmaktadır? Bunların ülke dağılımı nasıldır?”

UÖ1: “Tiktok, tanıdığım ve tanımadığım kişiler var. Instagram’da 1.696 kişi daha çok kendi ülkemden insanlar var sonra daha çok Türkler var”.

UÖ2: “Instagram. Çoğunluğu Kosova, sonra Türkiye sonra başka tanıdığım insanlara var”.

UÖ3: “Instagram’da 2.400 takipçim var. Bazılarını tanıyor bazılarını tanımıyorum. Ülke dağılımı İran, Türkiye ve burada tanıdığım diğer uluslararası öğrenciler var. Hesabım uluslararası oldu”.

UÖ4: “Facebook’ta 600 kişi var. Ülkemden insanlar, diğer uluslararası öğrenciler ve kaldığım yurttan tanıştığım Türk öğrenciler var”.

UÖ5: “Facebook, 400. Hepsi Mısırlı, akrabalarım ve arkadaşlarım. 2-3 tane Türk var”.

UÖ6: “Facebook, 903. Hiç Türk yok henüz”.

UÖ7: “Instagram 20 arkadaşım var. Ülkemden tanıdıklarım var”.

UÖ8: *“Instagram’da 2.000 küsür takipçim var. Afrika, Avrupa kıtası ve Türkiye şeklinde takipçi dağılımı”.*

UÖ9: *“Instagram, 3.400 takipçim var. Benim babam Senegal’de tanınan bir dini lider o nedenle insanlar beni takip ediyorlar. Senegal, Türkiye ve Fransa’dan tanıdıklar var. Sınıf arkadaşlarım var”.*

UÖ10: *“200 civarı, üçte biri Türkiye’den, geri kalan Azerbaycan’dan”.*

UÖ11: *“En çok instagram kullanıyorum. 380 takipçim var. Uluslararası bir sosyal medyam var. En çok Suriyeliler var”.*

UÖ12: *“Instagram 169. Irak, Türkiye ve tanıdığım diğer uluslararası öğrenciler var”.*

UÖ13: *“Instagram 196.Çoğunlukla Azerbaycanlılar var. Türkler daha az”.*

UÖ14: *“Instagram 313. En büyük kısım Mısırlılar, Türk arkadaşlar ve diğer uluslararası öğrenciler var”.*

UÖ15: *“Instagram 138. En büyük kısım Somalililer. Diğer uluslararası öğrenciler ve Türk arkadaşlar var”.*

Katılımcıların sosyal medyalarında kurduğu sosyal ağ özelliklerine bakıldığında bazı katılımcılar binli sayılarda bazıları yüzlü sayılarda arkadaşı veya takipçisi olduğu tespit edilmiştir. Takipçi sayısı bin, iki bin, üç bin küsür olan öğrencilere bunun sebebinin anlaşılması için ilave sorular sorulmuştur. Öğrencilerden ikisi uluslararası öğrenci temsilcisi olduğu için pek çok tanıdığı olduğunu, diğer iki öğrenci kendi ülkelerindeki başka öğrencilere Türkiye’de eğitim hakkında bilgi sağladığı için kendisini takip sayısının yüksek olduğunu, diğer bir öğrenci ise aile bağları ile ilişkili olarak takipçi sayısının yüksek olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların sosyal medyalarında en fazla kendi ülke vatandaşlarından arkadaş veya takipçisi olduğu, sonra Türk öğrenciler ve diğer uluslararası öğrencilerden oluşan bir çevrimiçi sosyal ağ kurduğu anlaşılmaktadır.

“Sosyal medyanızda etkileşim/iletişim kurduğunuz kişiler kimlerdir? Kendi ülkenizden kişiler mi? Türk öğrenciler mi?”

UÖ1: *“Ailemle sosyal medya uygulamalarından internet kullanarak görüşüyorum. Çad’da internet pahalı, her zaman yok, sürekli alamıyorlar. Burada sınıf arkadaşlarım var. Her ikisi de var”.*

UÖ2: *“Ailem ve arkadaşlarım kendi ülkemden, burada yeni insanlar tanımaya çalışıyorum sosyal medyadan”.*

UÖ3: *“Hem kendi ülkemden insanlar (aile-arkadaş), hem burada tanıdığım arkadaşlarım. Aynı dakikalar içinde bir mesajım buradan birisine giderken diğer bir mesajım İran’a gidiyor diyebilirim”.*

UÖ7: *“Kendi ülkemden insanlar. Aile ve arkadaşlarım”.*

UÖ8: *“Ailemle whatsapp üzerinden kendi anadilim olan Wolofça konuşuyorum. Ülkemden ve Türkiye’den arkadaşlarla görüşüyorum”.*

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği

UÖ9: *“Daha çok Senegal’deki arkadaşlarımla görüşüyorum”.*

UÖ10: *“Ailem ve arkadaşlarım, çoğunlukla da Azerbaycan’dan”.*

UÖ11: *“Arkadaşım ve ailemle. Her ikisi de var.”*

UÖ12: *“Ailem, Iraklı arkadaşlarımla görüşüyorum. Türk öğrencilerle daha çok whatsapp’tan konuşuyorum”.*

UÖ13: *“Azerbaycanlı arkadaşlarımla daha çok görüşüyorum”.*

UÖ14: *“Ailem ve arkadaşlarımla.”*

Uluslararası öğrenciler sosyal medyayı aileleri ile iletişim kurduğu ana araç olarak kullanmaktadır. Uygulamaların özellikle görüntülü konuşma özelliği öğrencilerin aileleri ile iletişimlerinde önemli bir yer edinmektedir. İkinci sırada en çok kendi ülkelerindeki arkadaşları ile iletişim veya etkileşim kurmaktadır. Türk öğrenciler ile sosyal medyada daha az etkileşim veya iletişim kurmalarını ise Türk öğrencilerle yüz yüze görüştükleri için onlarla sosyal medyadan daha az görüştükleri biçiminde görüş bildirmişlerdir.

“Sosyal medyada Türkçe sayfaları ve Türkçe içerik üreticileri takip eder misiniz? Sosyal medyada ülkenizin dilinde sayfaları ve içerik üreticilerini takip eder misiniz?”

UÖ1: *“Türkiye’nin ve kendi ülkemizin haber kanallarını, pek çok içerik kanalını takip ediyorum”.*

UÖ2: *“Evet, haber sayfalarını takip ederim iki ülkenin de”.*

UÖ3: *“Kendi üniversitem başta olmak üzere Türkiye’deki pek çok üniversiteyi takip ediyorum”.*

UÖ4: *“Türkçe sayfaları ve hocaları takip ediyorum. Türkçemi geliştirmek için takip ediyorum”.*

UÖ7: *“Türkçe olarak ürün satan hesapları takip ediyorum. Çad’la ilgili haber sayfalarını takip ediyorum”.*

UÖ8: *“Evet takip ediyorum, haber sayfalarını takip ederim. Ece Üner mesela. Kendi ülkemden müzisyenleri, haber sayfalarını takip ederim”.*

UÖ9: *“Evet, Tokat Belediyesi. Ama bunun dışında ne kendi ülkemde ne de Türkiye’den çok sayfa takip etmiyorum. Firmaları takip ediyorum”.*

UÖ10: *“Bölümümle alakalı bitki koruma ile ilgili sayfalarını hem kendi ülkemdekileri hem buradakileri takip ediyorum”.*

UÖ11: *“Takip ediyorum, Türkiye’den çok fazla var. Müzisyen, kendi mesleğimle ilgili sayfaları çok takip ediyorum. Suriye’den iki komedyeni takip ediyorum sadece”.*

UÖ12: *“Hem Türkçe hem Irak’tan sayfalar hem de İngilizce sayfaları takip ederim. Çok fazla var hepsinden”.*

UÖ13: *“Türkiye’den kitap sayfalarını, kendi ülkemden dizi sayfalarını takip ediyorum”.*

Katılımcıların hem Türkiye’den hem de kendi ülkelerinden içerik üreticilerinin sayfalarını farklı amaçlarla olsa da takip ettiği görülmüştür. Özellikle Türkiye’de tanıdıkları arkadaş çevresi dışında ülke hakkında bilgi veren veya kendi ilgilerine yönelik Türkiye’de Türkçe içerik üreticilerinin takip edilmesi ile öğrenciler çevrimiçi bir sosyalliğe katılmaktadır.

“Sosyal medya profilinizde fotoğraf seçiminiz nedir? Sosyal medyada kullanıcıların profilinizi erişime açık veya kapalı mı kullanırsınız? Neden?”

UÖ1: “Kendi fotoğrafım. Hesabım erişime açık. Ben kendim için paylaşım yapıyorum kimse baksın ya da bakmasın diye yapmadığım için, açık kullanıyorum”.

UÖ3: “Kendi fotoğrafım. Hesabım erişime açık. Amacım paylaşımlarımın daha fazla kişiye ulaşsın, daha fazla görünsün olsun, takipçim artsın diye”.

UÖ7: “Bu aralar kardeşimin fotoğrafını kullanıyorum. Kendi fotoğrafımda oluyor. Profilim erişime kapalı. Tanımadığım insanlar fotoğrafıma baksın istemiyorum”.

UÖ8: “Kendi fotoğrafım. Profilim erişime bazen açık bazen kapalı kullanıyorum. Youtube kanalımı açınca profili açtım insanlar beni daha kolay tanısınlar diye”.

UÖ11: “Kendi fotoğrafım. Profilim erişime şuan kapalı, önceden açıktı. Profili açık kullandığımda rastgele insanlar takip etmeye başlıyor, sayfalarını incelediğimde hoşlanmayacağım kişiler oluyor, kapattım artık”.

UÖ12: “Kendi fotoğrafım. Profilim erişime kapalı, güvenmiyorum”.

UÖ13: “Kendi fotoğrafım. Profilim erişime açık. Çünkü ben tanınmak istiyorum hem de güvenlik problemi yaşayacağımı düşünmüyorum”.

UÖ14: “Kendi fotoğrafım. Profilim erişime kapalı. Korkuyorum”.

UÖ15: “Kendi fotoğrafım. Profilim erişime kapalı, güvenmiyorum”.

Katılımcılar sosyal medyalarında profil fotoğrafı olarak kendi fotoğraflarını kullanmaktadır. Profillerini bazı katılımcılar kapalı/gizli kullanırken bazı katılımcılar açık kullanmaktadır. Erişime kapalı kullanan öğrenciler mahremiyet ve güvenlik kaygısı nedeni ile profillerini gizli kullanmaktadır. Profillerini açık kullanan öğrenciler ise çevrimdışı yaşamlarında tanınan (öğrenci temsilciliği ve ülkelerindeki kişilere Türkiye’deki eğitim hakkında bilgi veren) kişilerdir. Bu kişiler daha fazla tanınmak istedikleri için sosyal medyayı zayıf bağlardan kurulan ilişkilerden oluşan bir sosyal ağ olarak kullanmaktadır.

Görüşmelerde katılımcıların ülkelerinde kadınların sosyal medya kullanımları hakkında farklı veriler keşfedilmiştir. Çad’dan kadın katılımcı sosyal medya kullanımlarında annesi, teyzesi gibi aile ve akraba kadınları ile ülkedeki diğer kadınların din temelli kültürel etkiler nedeniyle kendi fotoğraflarını kullanmadıklarını, bunun toplumda kötü bir anlam ve itibar olduğunu belirtmiştir. Sosyal medyada ülkesinden bazı kadınların kendi ismi yerine

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği erkek isimleri kullandığı ve profilde kendi resimlerinin olmadığı belirlemiştir. Iraklı kadın katılımcıda ülkesinde bazı bölgelerinde kadınların sosyal medya kullanımında benzer davranışlarda bulunduğunu belirtmiştir. Fotoğraf, sosyal ağlarda kimlik sunumlarının bir parçasıdır. Kadınlar içinde yetiştiği toplumun kural, norm, değer ve kurumları ile olan ilişkilerine göre kimliği hakkında bilgi veren fotoğraf, metin paylaşımlarında sınırlama getirmektedir. Sosyal medya kullanımının ülkelerin kültürel yapısından etkilendiğini gösteren bu sonuç sosyal medyanın sadece bir teknoloji olmayıp tekno-sosyal bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

“Sosyal medya Türk kültürünü tanımanızda size yardımcı oldu mu?”

UÖ1: “Oldu, bilmediğim bir şey olduğunda bu nedir diye internete yazıyorum. Hem gelmeden önce hem geldikten sonra yardımcı oldu. Buraya alışmamı kolaylaştırıyor”.

UÖ2: “Yardımcı oldu. Buradaki yemek kültürünü tanıdım, şehirlerini öğrendim”.

UÖ3: “Oldu. Instagram’da daha fazla ülke hakkında bilgi veren şeyler önümüze çıkıyor. Mesela tur reklamlarından Türkiye’nin Karadeniz ve Akdeniz bölgelerini gördüm, oraların nasıl olduğunu öğrendim. Oraları gezmeyi planlıyorum”.

UÖ4: “Oldu, kültürle ilgili merak ettiğim şeyleri açıp araştırıyorum”.

“UÖ8: “Yardımcı oldu tabiki, mesela şiveler, kültürler nasıl bakıyorum. Türkiye’nin diğer bölgelerdeki insanlar nasıl, yaşam tarzları nasıl youtube videolardan anlamaya ve öğrenmeye çalışıyorum”.

UÖ9: “Gerçekten evet. Türkiye’deki yerleri, kültürleri sosyal medyadan baktım, insanları gördüm. Bana yardımcı oldu.”.

UÖ10: “Evet, yardımcı oldu. Tokat’ı tanıtan ve anlatan sayfalar var. Onları takip ettim o benim şehri, yemeklerini tanımamda yardımcı oldu”.

UÖ11: “İki ay önce İstanbul’a gittim. İstanbul’a gittiğimde çok rahat bir şekilde gezdim. Tokat’a gelmeden önce de Tokat’ı araştırdım, yabancılara karşı yaklaşımlarını araştırdım”.

UÖ12: “Evet oldu. Instagram’da Tokat’ı anlatan, tanıtan sayfalar var. Onları takip ettim, inceledim. Tokatlıların nasıl konuştuğunu, müzikleri, kültürleri, düğünleri, sokakta ne yapıyorlar, bayramları nasıl kutluyorlar bunları tanımamda çok yardımcı oldu. Arkadaşarımla bu konuyu kendi aramızda konuşmuştuk, çok faydalı diye. Türk arkadaşlar bayramını veya özel bir günü paylaştığını gördüğümde onlara soruyordum bunu neden paylaştınız, bu ne demek diye. Cevaplarıyla öğreniyordum. Instagram ve o sayfalar olmasaydı bu kültürü hiç bilmeyebilirdim”.

UÖ13: “Yok olmadı ya da ben o amaçla kullanmadım”.

UÖ15: “Oldu, şuan kış hazırlıkları yapıyor Türkiye’dekiler. Bizim ülkede böyle bir şey yok. Sosyal medya sayesinde öğrendim”.

Katılımcılar, sosyal medyanın kendilerine Türk kültürünü, sosyal hayatını ve tarihi ve kültürel alanlarını tanımakta kendilerine yardımcı olduğunu belirtmiştir. Sosyal medya katılımcılara hem Türkiye hem de eğitim aldıkları Tokat ili ve insanları hakkında bilgi sağlamıştır.

“Sosyal medya kullanım durumları veya kuralları kadın ve erkeğe göre değişiklikler göstermeli midir? Paylaşımların içeriği cinsiyete göre farklılık içerip içermemesi hakkında ne düşünüyorsunuz?”

UÖ1: *“Yok göstermemelidir”.*

UÖ2: *“Yok göstermemelidir”.*

UÖ10: *“Değişiklik göstermelidir. Kadınlara biraz daha sınırlı olsa daha iyi olur”.*

UÖ11: *“Bence hayır”.*

11 farklı ülkeden katılımcı sosyal medya kullanım durumları veya kuralları kadın ve erkeğe göre değişiklik gösterip göstermemesi sorulmuş cevap olarak farklı kültürden gelen tüm katılımcılar değişiklik göstermeyip eşit olması gerektiğini belirtmiştir. Ancak paylaşımların içeriği cinsiyete göre farklılık içerip içermemesi sorulduğunda katılımcılar kadınların paylaşımlarının ülkenin değer, kültür ve din gerekleri ile uyumlu olması gerektiğini işaret eden yorumlarda bulunmuştur. İnternet aracılığıyla kurulan iletişim ve etkileşim insanları, bilgileri ve kurumları birbirine bağlamaktadır. Özellikle aile, akraba, tanıdıkların çevrimiçi alanda bağlantı kurmaları arttıkça çevrimiçi alandaki eylemlerine anlam, aidiyet ve kimlik eklemektedir (Wellman 2001: 228-229). Böylece çevrimiçi alanda çevrimdışı yaşamdan insanlar oldukça, çevrimiçi alanın çevrimdışı yaşamla benzerliği artmaktadır. Sosyal bir alan olma özelliği güçlenmektedir. Çevrimdışı alandaki sosyal unsurlar çevrimiçi alana taşınmaktadır. Bu durum bireylerin çevrimiçi eylemleri üzerinde etki göstermektedir.

“Sosyal medyada ülkenizin dini, milli ve geleneksel değerlerinizi yansıtmak için paylaşım (resim, video), yorum vb. yapar mısınız? Türkiye ile ilgili paylaşım yapar mısınız?”

UÖ1: *“Çok değil, bir kez Ramazan Bayramı kutlaması paylaşmıştım”.*

UÖ2: *“Yaparım her iki ülke içinde. Milli (23 Nisan, Kosova'nın kurtuluşu), dini bayramlar, özel günleri her iki ülke için kutlarım. Unutmamak ve unutturmamak için paylaşım yapıyorum”.*

UÖ7: *“Evet dini bayramları iki ülkede de kutluyorum”.*

UÖ8: *“Senegal'in bağımsızlığını, Senegal'in dini alimleri ile ilgili günler var onu paylaşıyorum. Burada yaşadığım için bu ülkenin de milli günlerini paylaşıyorum”.*

UÖ9: *“Babamın yönettiği dini önemli bir gün var. Milyonlarca insan bir araya geliyor. Onu paylaşıyorum, ben katılamasam da. Türkiye'nin de bayramlarını paylaşıyorum, Türkçe paylaşıyorum”.*

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği

UÖ10: “Karabağ zaferini paylaşmıştım, başka çok yok”.

UÖ11: “Türk arkadaşlarımın kültürlerine saygı olsun diye milli günleri paylaşmıştım bir ara”.

UÖ12: “Yok, o konulardan hiç paylaşmam, kendimle ilgili paylaşım yaparım sadece”.

UÖ14: “Paylaşıyorum. Kendi ülkemin milli ve dini günlerini paylaşıyorum”.

Katılımcıların bir kısmı sosyal medya aracılığıyla kendi ülkelerinin milli ve dini günleri ile ilgili paylaşım yaparken bir kısım katılımcı paylaşım yapmayı tercih etmemektedir. Kendi ülkelerinin milli ve dini günlerini paylaşan katılımcılar Türkiye’nin milli ve dini günleri ile ilgili paylaşım yapmaktadır. Kendi ülkeleri ile paylaşım yapmayan öğrenciler Türkiye ile ilgili de paylaşım yapmamaktadır.

“Ülkenizle Türkiye’de sosyal medya kullanımı arasında benzerlikler veya farklılıklar olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?”

UÖ1: “İnternet erişimi kısıtlı olsa da Çat’ın paylaşımlarda farklılık yok”.

UÖ2: “Fark var. Kosova’da tanımadığım insanlarla sosyal medyadan etkileşime giremezsin, burada ama sosyal medyadan tanımadığım birisiyle iletişim kurmak gözlemlediğim kadarıyla daha kolay. Sosyal medyanın kullanım biçimi ise aynı”.

UÖ3: “Farklılıklar var. İran’da daha çok yasak şeyler var. Instagram’da hiç reklam yok, reels paylaşımlarında müzik duyamazsınız, reels paylaşamazsınız, Kullanım kültürü iki ülkede aynı herkes kendi iyi halini gösteriyor, takipçi artırmaya çalışıyor”.

UÖ6: “Evet var. Mali’de çok farklı diller var. Bu nedenle sosyal medya Mali’de çok farklı dillerde kullanılıyor. Burada sadece Türkçe kullanılıyor”.

UÖ7: “Evet fark var. Türkiye’de küçük-büyük tüm kadınlar istedikleri paylaşımı yapabiliyor. Çad’da kadınlar çok her şeyi paylaşmıyor. Kötü görüyorlar kadınların kendini paylaşmasını. Mesela annemin sosyal medyası var. Sadece din için paylaşımlar yapar. Kendi video veya fotoğraflarını paylaşmaz. Bunun yapılmaması gerektiğini düşünüyor. Erkekler bu konuda daha rahat, istedikleri fotoğrafı paylaşabilirler. Mesela bazı teyzelerim profil resmi kullanmazlar. Bunun kötü bir şey olduğunu düşünüyorlar. Yani bazı kadınlar kendi fotoğrafını paylaşır bazıları bunun kötü olduğunu düşünür. Ülkemde bazı kadınlar facebook da kendi ismini kullanmıyor erkek ismi kullanıyor, cinsiyetlerini değiştiriyorlar, profil resmide manzara koyuyor ya da boş bırakıyor. Burada herkes istediğini paylaşıyor bu güzel bir şey”.

UÖ8: “Eğlenme ve eğlence açısından aynı. İnsanlar aynı şekilde hayatını paylaşıyor iki ülkede”.

UÖ9: “Senegal’de insanlar kendini daha çok paylaşım yapıyor. Burada daha az paylaşım yapılıyor”.

UÖ12: “Irak’ta herkes facebook kullanıyor. Burada telefon hatları facebook destekliyor, sınırsız kullanabilirsiniz. Ücretsiz olduğundan herkes kullanılıyor. Whatsapp kullanılmıyor Irak’ta viber

kullanılıyor, viber ücretsiz. Irak'ta kadınlar profil resmi kullanmazlar pek fazla erkekler daha çok kullanır. Kadınlar resimlerimizi erkekler birbirine gösteriyor diye kullanmıyorlar”.

UÖ13: “Sosyal medya kullanımı Türkiye’de daha rahat ve serbest. Azerbaycan daha kısıtlayıcı, yargılayıcı bir kullanım var. Paylaşımlar daha fazla yargılanıyor. Sevgili ile fotoğraf paylaşmak burada daha yaygın Azerbaycan’da daha kısıtlı bence”.

UÖ15: “3-4 yıl önce kadınlar daha az kullanırdı. Artık eskiye göre daha çok kullanıyorlar”.

Katılımcıların bir kısmı kendi ülkeleri ile Türkiye’de sosyal medya kullanımında farklılık görürken bazı katılımcılar fark görmemektedir. Sosyal medyanın kullanım biçiminin ülkelerde aynı olduğu ancak ülkeden ülkeye cinsiyetler açısından sosyal medya kullanımında farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“Sosyal medya sizin için özgürlük alanı mı yoksa gerçek yaşamdan daha fazla kısıtlama getiren, neyi nasıl paylaştığınıza daha fazla dikkat ettiğiniz bir alan mı? Bunu kendi ülkeniz ve Türkiye kültürü içindeki yaşamınız için değerlendiriniz.”

UÖ1: “Kendi ülkemde çok kullanımım olmadı. Paylaşımımın bu ülke kültürüne uygun olup yanlış anlaşılmasına dikkat ederim.”

UÖ2: “Kendini özgür gösterme alanı. Normalde öyle değil. İkisinde de kullanım aynı”.

UÖ3: “Türkiye’de istediğim paylaşımı yapabiliyorum, İran’da paylaşamıyorum maalesef”.

UÖ7: “İnsanlar ne düşünecek diye kendime soruyorum”.

UÖ8: “İnsanlar gerçek hayatta yapamadıklarını internet yapıyor bu özgürlük. Ama ben paylaşım yaparken dikkat ediyorum. Senegal’de daha özgür, whatsapp’ta yaptığım bir durum Türk arkadaşım tarafından eleştirildi. Senegal de olsa eleştirilmezdi.

UÖ9: “Paylaşımlarımda çok çok dikkat ediyorum. Güvenli olmasına ve yanlış anlaşılmasına dikkat ederim”.

UÖ10: “Paylaşımlarıma çok dikkat ederim. Arkadaşlarım bunu nasıl yorumlar diye düşünüyorum”.

UÖ11: “Özgürlük alanım desem de toplumun saygı duymayacağı paylaşımlar yapmıyorum. Kendi saygımı koruyacak paylaşımlar yapıyorum.”

UÖ12: “Paylaşımlarım yanlış anlaşılmasın istemiyorum. Dikkat ediyorum”.

UÖ13: “Benim için paylaşımlarımın kısıtlandığı bir alan. Buradaki paylaşımlarımı insanların nasıl yorumlayacağını düşünürüm”.

UÖ14: “Genellikle dikkat ediyorum. Kadın olarak dikkat ediyorum. İnsanlar ne diyecek diye düşünüyorum”.

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği

Katılımcıların yanıtları sonucu sosyal medyanın katılımcılar için bir özgürlük alanı değil paylaşımlarını nasıl yapacaklarına daha fazla dikkat ettiği bir alan olduğu görülmüştür. Katılımcılar hem kendi ülkelerinde hem de Türkiye’de sosyal medya kullanımında aynı tutuma sahiptir.

“Sosyal medyanın, farklı kültürler arasındaki iletişimi ve etkileşimi kolaylaştırması, arttırması hakkında ne düşünüyorsunuz?”

UÖ1: “Olumlu değerlendiriyorum, iyi bir şey, her yerden haberim oluyor”.

UÖ2: “Yeni insanlarla tanışmak, farklı ülkeler hakkında bilgi edinme konusunda sosyal medyanın oldukça iyi. Kültürleri tanımayı kolaylaştırıyor”.

UÖ3: “İran’da TV’de çok fazla yurtdışı haberleri göremiyoruz. İzleyemiyoruz. Yurt dışı şehirleri, farklı dinden, dilden farklı tip insanları hiç göremiyoruz. Sosyal medya sayesinde tüm dünyadan nasıl yerler, ülkeler, diller, insanlar var onlara erişebiliyoruz. En azından görebiliyoruz. Sanki bir gün oraya gidersem hiç yabancılık yaşamam gibi geliyor. Bu güzel”.

UÖ6: “Çok farklı kültürler ve sanatlar var. Sosyal medya bunları bize gösteriyor. Bu çok güzel bir şey”.

UÖ7: “Bilmediğim ülkelerdeki hayatlar hakkında bana birçok bilgi sağlıyor. Ben çok şey öğreniyorum”.

UÖ10: “Kültürleri öğretmesini hoş karşılıyorum”.

UÖ12: “Bu güzel bir şey, olumlu değerlendiriyorum. Ben Türkiye’ye gelmeden önce Türk youtuberleri takip ettim, izledim. Sokakta nasıl davranmalıyım, nasıl konuşmalıyım bunlara hep bilmeye çalıştım, faydalı oldu”.

UÖ13: “Bilmediğim şeyleri öğrendiği için olumlu”.

UÖ14: “Faydasını görüyorum. Öğretici oluyor”.

UÖ12: “Ben merak ettiğim kültürleri öğreniyorum. Ama Somali sosyal medyada kuraklık ve açlık olan bir ülke gibi gösteriliyor. Bu yanlış, artık öyle değil veya her yer öyle değil. Olumlu ve olumsuz kültürleri etkileyebiliyor sosyal medya”.

Katılımcılar sosyal medyanın, farklı kültürler arasındaki iletişimi ve etkileşimi kolaylaştırması hakkında olumlu düşüncelere sahip olduğu tespit edilmiştir. Katılımcılar, kültürleri tanımak ve farklı kültürlerden haberdar olmakta sosyal medyanın iyi etkilere sahip olduğunu düşünmektedir.

Değerlendirme ve Sonuç

Türkiye’nin 2000 ve 2020 yılları arasında uluslararası öğrenci sayısı tam 10 kat artmıştır. Uluslararası öğrenci sayısındaki artışla birlikte bu öğrencilerin eğitim aldığı

üniversiteler çeşitlenmiştir. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi uluslararası öğrencilerin eğitim aldığı üniversiteler arasındadır. Günümüzde, sosyal medya kullanımı dünya üzerinde artış göstermiş, uluslararası öğrenciler açısından etkileri araştırmalarda ele alınan bir konu olmaya başlamıştır. Çalışmada Türkiye’de sayıları her geçen yıl artan farklı dile, kültüre, geleneğe, toplumsal norma, kurala, değere sahip öğrencilerin sosyal medya kullanımlarında kendi ülke kültürü ile Türkiye kültürü arasında nasıl bir çevrimiçi sosyal ağ inşa ettiği keşfedilemeye çalışılmıştır. Araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin en çok kullandığı sosyal medya uygulaması instagram, whatsapp ve tiktok’tur. Katılımcılar ailelerinden uzakta farklı bir ülkede oldukları için sosyal medyayı aileleri ve arkadaşları ile iletişim kurmak, eğlence ve boş zaman geçirmek ve Türkçe dil eğitimlerini desteklemek amacıyla kullanmaktadır. Öğrencilerin aileleri ile sosyal medya aracılığıyla görüntülü konuşma yapması ve fotoğraf paylaşması telefonla konuşmaktan daha zengin etkileşim kurmalarını sağlamaktadır. Sosyal medya teknolojisinin sağladığı imkanlar onların ülkelerindeki aile ve arkadaş ilişkilerini güçlendirmektedir. Araştırma sonucuna benzer bir şekilde Sinanan ve Gomes’in (2020: 677) uluslararası öğrencilerle yaptıkları araştırma sonucu sosyal medyanın, öğrencilerin kültürel kimlik duygusunu, aidiyetlerini güçlendirdiği ve evdeki/ülkelerindeki yaşam ile sürekli bağlantıda olduğunu hissetmelerini sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Uluslararası öğrenciler sosyal medyayı hem ülkelerinde geride kalanlarla hem ev sahibi ülkenin üyeleriyle hem de kendi ülkelerinden ve diğer ülkelerden eğitim almaya gelen uluslararası öğrencilerle iletişim kurmak için kullanmaktadır. Uluslararası öğrencilerin sosyal medyada en fazla aileleri ve ülkelerinden arkadaşları ile iletişim kurduğu tespit edilmiştir. Sosyal ağ siteleri, insanların çevrimdışı yaşamdaki sosyal ağlarını çevrimiçi alana taşıyıp görünür kılması yeni insanlarla tanışmaktan daha cazip gelmektedir (Boyd ve Ellison 2007: 211). Sosyal medya uygulamaları sağladığı teknoloji ile çevrimiçi alanda uzaktaki aile ve arkadaşlarıyla etkileşimini güçlendirmektedir. Türk öğrenciler ile sosyal medyada daha az etkileşim veya iletişim kurmalarının sebebi, Türk öğrencilerle yüz yüze görüştikleri için onlarla sosyal medyadan daha az görüştikleri biçimindedir. Araştırmacı öğrencilerin sosyal medyada ev sahibi ülke öğrencileri ile daha az etkileşim kuruluyor olduğunu gözlemlemiştir. Sosyal medya, öğrencilere aile ve arkadaşlarla iletişim için destek sağlamaktadır. Ancak öğrencilerin boş zamanlarını sosyal medyada geçirmesinin onların eğitim almaya geldiği ülkedeki yerel halkla etkileşimlerini engelleyebileceği bulgulanmıştır (Lim ve Pham 2016: 2184). Sosyal medyanın boş zamanları değerlendirmeyi sağlaması uluslararası öğrencilerin ev sahibi ülkeden öğrencilerle etkileşim kurmasını kısıtlamış olduğu söylenebilir.

Katılımcılar günde ortalama 4-5 saat arasında sosyal medya uygulamalarında vakit geçirmektedir. Kullanıcı sayısı fazla olması sebebiyle çok fazla içeriğin üretiliyor olması ağlarda ihtiyaçtan fazla tüketim olmasına yol açarak toplumsal pratik ve değerlerin haz temelli olmasına ve eğlencenin her zaman ve her yerde erişilebilir olmasına yol açmaktadır

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği (Poe 2019: 347-348). Sosyal medyada çok fazla içerik olması, her yerde ve her zaman erişiminin mümkün olması onun eğlence ve boş vakit değerlendirme aracı olarak kullanılmasını yol açmaktadır. Uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanımını araştırma sonucu bu yargı ile uyumludur.

Uluslararası öğrenciler sosyal medyada reels videoları izlemek, fotoğraf paylaşmak, hikaye paylaşımı yapmak, arkadaşları ile mesajlaşmak ve onlardan haberdar olmak biçiminde kullanım deneyimlerine sahiptir. Uluslararası öğrenciler başkalarının video veya paylaşımlarını takip ederek pasif kullanıcı, kendi ürettikleri içerik paylaşımları ile aktif sosyal medya kullanıcısıdır.

Katılımcı öğrencilerin eğitim almak için Türkiye’yi seçmelerinde sosyal medya etkisi olmadığı görülmüştür. Türkiye’de eğitim almalarının başlıca sebebinin tarihsel ve kültürel bağlar olması (Çelik, 2019; Gültekin, 2015; Tok ve Yığın, 2013; Özoğlu vd. 2012; Tekelioğlu, vd. 2012; Kıroğlu, vd. 2011; Bayraktaroğlu, 2010) nedeniyle sosyal medya etkisi öncelikli sebep olmadığı söylenebilir. Bu sonuç literatürle uyumlu bir sonuçtur. Ancak Polat ve Cizmeci Ümit (2023) yaptığı çalışmadaki sosyal medyanın uluslararası öğrencilerin eğitim alacağı ülke ve üniversiteyi belirlemede önemli bir araç olduğu bulgusu ile kısmen örtüşmektedir. Araştırmada sosyal medyanın uluslararası öğrencilere Türkiye’de eğitim almaya karar verdikten sonra ülke, eğitim alacakları üniversite ve üniversitenin bulunduğu şehir hakkında bilgi toplamak amacıyla yardımcı olduğu görülmüştür.

Uluslararası öğrencilerin sosyal medyalarında arkadaş veya takipçi sayısı genellikle yüzlü sayılardadır. Ancak yakın tanıdıkları dışında tanınmak isteyen ve tanınan katılımcıların bin-iki bin-üç bin ve daha fazla sayıda arkadaşı veya takipçisi bulunmaktadır. Uluslararası öğrencilerin en fazla kendi ülke vatandaşlarından arkadaş veya takipçisi bulunmaktadır. Daha sonrasında en fazla Türk öğrencilerden ve diğer uluslararası öğrencilerden oluşan bir çevrimiçi sosyal ağ kurdukları tespit edilmiştir.

Uluslararası öğrencilerin sosyal medya uygulamalarını çoğunlukla Türkçe ve İngilizce dil ayarında kullanmakla birlikte Arapça ve Fransızca kullanan öğrencilerde vardır. Öğrencilerin ülkelerindeki çoklu dil kullanımına ve eğitimine bağlı olarak 2-3 dil bazen de 4 dil bildiği görülmüştür. Sosyal medyada içerik üretiminde dil tercihleri sosyal medyadaki arkadaş ağı ile ilişkilidir. Türkiye’deki arkadaşlarına yönelik paylaşımları Türkçe, kendi ülkelerine yönelik paylaşımları anadillerinde olmaktadır. Uluslararası öğrencilerin sosyal medyada arkadaş olduğu Türkiye’den kişilerin, kendi ülkesinden kişilerin ve Türkiye’de eğitim alan ülkesinden öğrencilerin paylaşımlarını anlamasını istediğinde aynı ifadeye farklı dillerde paylaşımlarında yer verdikleri tespit edilmiştir.

Uluslararası öğrencilerin sosyal medya aracılığıyla kendi ülkesinden insanlarla bağlantı kurması ve sosyal medya kullanılırken seçilen dil onların ülkelerindeki insanlarla ilişkilerini devam ettirmesini, ülkede olanlardan haberdar olmasını, aile ve arkadaşlarının

yaşamları hakkında bilgilere sahip olmasını, ülkesindekilere de Türkiye'deki yaşamı hakkında güncel bilgiler vermesini sağlamaktadır. Ayrıca öğrenciler Türkçe dil seçimi yaparak ev sahibi ülkedeki arkadaş çevresi ile de sosyalleşmeyi sürdürmektedir. Martin ve Rizvi (2014) dijital medyanın uluslararası öğrenciler için global bir deneyim yarattığını savunmaktadır. Araştırma sonucu, uluslararası öğrenciler hem kendi ülkelerindeki aile/arkadaşlarıyla hem de Türkiye'de bulunan kendi ülkelerinden öğrenci arkadaşlarıyla ve ev sahibi ülkenin öğrencileriyle sosyal medyada bağlantı kurdukları için fiziksel olarak Türkiye'de olsa da sanal olarak kendi ülkelerinde oldukları söylenebilir.

Katılımcıların hepsi sosyal medya kullanımında tek bir hesap kullanmaktadır. Ürettikleri içeriklerin dil seçimini ise hitap etmek, etkileşim ve iletişim kurmak istedikleri arkadaş veya takipçilerine göre belirlemektedir. Uluslararası öğrencilerden sosyal medyada Türk öğrenci arkadaşı sayıca fazla olanlar Türkçe içerik üretimini daha fazla yapmaktadır. Bu durum hem dili öğrenmek hem de ev sahibi ülkedeki arkadaşları ile etkileşimlerini sürdürmek açısından onlar için önemlidir. Öğrencilerin sosyal medya kullanımlarında dil tercihleri sınıf düzeylerinin farklılık göstermiştir. TÖMER hazırlık öğrencileri Türkçe dilini çok fazla bilmedikleri ve Türk öğrenci arkadaş sayısı az olduğu için Türkçe paylaşım yapmamaktadır. Öğrencilerin Türkçe dil hâkimiyeti arttıkça ve Türkiye'den sosyal medyada arkadaş sayıları arttıkça 3. ve 4. sınıfta daha fazla Türkçe içerik paylaşımı yaptıkları gözlemlenmiştir. Uluslararası öğrencilerin Türkiye'de kalma süresi arttıkça sosyal medya hesaplarını Türkçe kullanma oranı artmaktadır.

Uluslararası öğrencilerin sosyal medyada hem Türkiye'den hem de kendi ülkelerinden içerik üreticilerini farklı amaçlarla takip ettikleri görülmüştür. Öğrenciler ülkelerin haber sayfalarını ve ilgisini çeken sayfaları takip etmektedir. Bu durum uluslararası öğrencilerin ülkelerinde ve Türkiye'de insanları etkileyen haber ve bilgileri takip ederek, ülkelerin kamusal alan olarak nitelenen konularında çevrimiçi bilgiler aldığını göstermektedir. Sosyal medya ile hem Türkiye hem de kendi ülkesindeki gündemi takip edebilmektedir.

Uluslararası öğrenciler, sosyal medya hesaplarında profil fotoğrafı olarak kendi fotoğraflarını kullanmaktadır. Profillerini çoğu katılımcı kapalı/gizli kullanırken bazı katılımcılar açık kullanmaktadır. Erişime kapalı kullanan uluslararası öğrenciler mahremiyet ve güvenlik kaygısı nedeni ile profillerini gizli kullanmaktadır.

Sosyal medyanın, uluslararası öğrencilere Türk kültürünü tanımakta hem de eğitim aldıkları Tokat ili ve insanları hakkında bilgi sağlamakta kendilerine yardımcı olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç literatürdeki araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Pang (2020) yaptığı araştırma sonucu sosyal medyanın uluslararası öğrencilerin kendi kültürleri ile ev sahibi ülke kültürü arasında uyumu pozitif yönde etkilediği görülmüştür. Uluslararası öğrencilerin Tokat ilini tanıtan, il hakkında bilgi sağlayan sosyal medya sayfaları (Tokat'a dair vb.) ve içerik üreticilerini takip etmeleri Tokat'ın yemek kültürünü, yaşam tarzını, sosyal yaşamını, düğünlerini, geleneklerini, müziklerini vb. tanımalarını, şehre alışmalarını ve uyum

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği sağlamlarını kolaylaştığı görülmüştür. Polat ve Cizmeci Ümit (2023) araştırmasında sosyal medya aracılığıyla uluslararası öğrenciler ev sahibi ülkenin kültürünü, değerlerini ve özelliklerini öğrendiği sonucuna ulaşmıştır. Yapılan çalışmalarda yerel toplumun sosyal medya uygulamalarının takip edilmesinin, öğrencilerin dil gelişiminin yanında, kültürü tanıma etkisi olduğu ve böylece kültürel, sosyal entegrasyonu kolaylaştırdığı saptanmıştır. Uluslararası öğrenciler sosyal medyayı ev sahibi ülkenin yerel halkla etkileşim için kullanarak çevrimiçi alanı kültürleşmenin olacağı bir ortam olarak kullanmaktadır. Ayrıca ev sahibi ülkenin yabancılara karşı tutumunu daha iyi anlamak ve böylece yerel halkı tanımak için kullanmaktadır (Lim ve Pham 2016: 2185).

Uluslararası öğrencilerin bir kısmı sosyal medya aracılığıyla kendi ülkelerinin milli ve dini günleri ile ilgili paylaşım yaparken bir kısım katılımcı paylaşım yapmayı tercih etmemektedir. Kendi ülkelerinin milli ve dini günlerini paylaşan katılımcıların Türkiye’nin milli ve dini günlerinde de paylaşım yaptığı tespit edilmiştir. Öğrenciler ulusötesi bağlarını çevrimiçi ortam sayesinde sürdürmekte ve ev sahibi ülkede tanıtma imkânı bulmaktadır.

Katılımcılar sosyal medyanın, farklı kültürler arasındaki iletişimi ve etkileşimi kolaylaştırması hakkında olumlu düşüncelere sahiptir. Öğrenciler, sosyal medyanın farklı kültürleri tanımak, bilgi elde etmek ve farklı kültürlerden haberdar olmakta olumlu etkilere sahip olduğunu düşünmektedir. Sosyal medyanın kültürler arası iletişim için faydalı olduğu (Aksoy 2020) bulgusu ile örtüşmektedir. İranlı katılımcının deneyimlerinden hareketle siyasi baskıların bireylerin sosyal yaşamını etkilemesi sonucu insanların bu baskıyı aşmak için sosyal medyayı araç olarak kullanıp ülke dışındaki kültürleri öğrenmekte kullandığı görülmüştür.

Katılımcılara kendi ülkesi ve Türkiye’de sosyal medya kullanımının farklılık veya benzerlik içerip içermediği sorulduğunda bazı katılımcılar kendi ülkeleri ile Türkiye’de sosyal medya kullanımında farklılıklar görürken bazı katılımcılar fark görmemektedir. Sosyal medyanın kullanım biçiminin ülkelerde aynı olması ile beraber katılımcıların ifadelerinden hareketle; İran’ın içinde bulunduğu toplumsal karışıklık nedeniyle sosyal medyanın kullanım biçimine müdahale ettiği, Irak’ta kadınların profil resmi kullanmaktan çekindiği, Azerbaycan’da toplumsal baskının sosyal medyada daha fazla fark edildiği, Kosova’da sosyal medya tutumunun daha katı olduğu, Senegal’de bireylerin kendileri hakkında daha fazla paylaşım yaptığı, Çad’da sosyal medya kullanımında belirgin bir cinsiyet farkı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal medya sizin için özgürlük alanı mı yoksa gerçek yaşamdan daha fazla kısıtlama getiren, neyi nasıl paylaştığınıza daha fazla dikkat ettiğiniz bir alan mı olduğu ülkeler açısından karşılaştırılması istenmiştir. Bunun sonucunda sosyal medya katılımcılar için bir özgürlük alanı değil paylaşımlarını nasıl yapacaklarına daha fazla dikkat ettiği bir alan olarak nitelendirdikleri görülmüştür. Uluslararası öğrenciler sosyal medya paylaşımlarında Türkiye kültürüne uygun olması, yanlış anlaşılmasa, güvenli olması, toplumun saygı duyacağı bir

paylaşım olması kısaca nasıl yorumlanacağını düşünerek hareket ettiklerini ifade etmiştir. Öğrenciler sosyal medyada olumlu imajlarının korunması ve ağlarındaki arkadaşlarının çevrimiçi davranışlarını kabul etmesi konusunda endişe duymaktadır. Paylaşımının olumlu karşılanması onlar için önemlidir. Bu sonuç (Mansur 2023) sosyal medya kullanıcılarının kendini paylaşma davranışları üzerinde çeşitli sosyal normların etkili olduğu bulgusu ile örtüşmektedir. Bu durum sosyal medyanın çevrimdışı alanla olan güçlü bağlarını göstermektedir. Sosyal medya aile, akraba, arkadaş vb. yakın sosyal çevreden bağların sürdürüldüğü bir alan olarak bireylerin davranışları üzerinde etkili olan bir sosyal ağ oluşturmaktadır.

Araştırma sonucunda sosyal medya kullanımında cinsiyetler arası farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kültürel bağlam nedeniyle cinsiyetler arası farklı sosyal medya kullanımları keşfedilmiştir. Araştırmada sosyal medya kullanımı ile kültürel normlar arasındaki ilişki cinsiyet temelinde belirgin bir şekilde görülmektedir. Uluslararası öğrenciler, çevrimdışı yaşamda tanıdıklarının kendilerini sosyal medya üzerinden nasıl algıladıklarına önem vermektedir. Bilhassa kadın katılımcılarda bu durumun önemli olduğu beden dilleri ve seslerinden daha fazla gözlemlenmiştir. Çevrimdışı yaşamda uyum gösterdikleri kültürel ve dini değer ve normlara uyum göstermeyi çevrimiçi yaşamda da sürdürmeye devam ettikleri görülmüştür. Uluslararası öğrenciler, ülkelerinden uzakta olsalar bile sosyal medyalarında aile ve arkadaşları bulunduğu için ülkelerindeki davranışlarıyla aynı davranışları çevrimiçi alanda sürdürmeye özen göstermektedir. Araştırması sonucu, Çömlekçi'nin (2020) uluslararası öğrencilerin ana vatanlarıyla kültürel ve sosyal bağları sürdürme bağlamında sosyal medyayı araştırdıkları bulgusu ile örtüşmektedir.

Sosyal medya, uluslararası öğrencilerin ülkeleri ile olan bağlarını ve aidiyet duygularını güçlendirmektedir. Aynı zamanda sosyal medya uluslararası öğrencilerin Türkiye kültüründe sosyalleşip uyum sağlamasını kolaylaştırıp olumlu yönde etkilemektedir. Türkiye'nin yükseköğretimde uluslararasılaşmasındaki amaçlarından biri olan, sosyal ve kültürel etkileşim ilişkilerinin geliştirilmesinin gerçekleştirilmesinde sosyal medyanın önemli bir rol oynaması nedeniyle uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanımıyla ilgili yeni çalışmalar yapılması faydalı olacaktır.

Kaynakça

- Aksoy, Zeynep. 2020. "Kültürlerarası Yeni Medya: Sosyal Medyanın Kültürlerarası İletişim Üzerinde Algılanan Etkileri". *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 3(2): 126-144.
- Bayraktaroğlu, Serkan ve Mustafayeva Lale. 2010. "Türk Yüksek Öğretim Sistemi ve Türk Dünyası İlişkileri: Sakarya Üniversitesi'nde Eğitim Gören Yabancı Uyruklu Öğrenciler Örneği". *Journal of Azerbaijani Studies*, 284-292.

- Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği
Boyd, Danah, Ellison, B. Nicole. 2007. “Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship”. *Journal of Computer-Mediated Communication* 13(1): 210-230.
- Creswell, John, W. 2013. “Nitel Araştırma Yöntemleri”. Çev. Eds. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir. İstanbul: Siyasal Kitapevi.
- Çakar, İlknur ve Mustafa Bostancı. 2023. “Dijital Beden Dili: Uluslararası Öğrencilerin Emojileri Anlamlandırması”. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder)*,11 (1), 223-248.
- Çelik, Özge. 2019. “Sakarya Üniversitesi’nde Okuyan Türk ve Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Karşılıklı Algıları”. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyoloji Anabilim Dalı. Sakarya.
- Çömlekçi, Mehmet Fatih. 2020. “Social Media Use Among International Students: Cultural Adaptation and Socialization”. *TRT Akademi*, 5(10), 668-685.
- Demirbağ, Birsen Canan, Havva Öztürk, İlknur Kahrıman. 2022. “Ulusal ve Uluslararası Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Ağ Kullanımı ile Yalnızlık Düzeyi Arasındaki ilişki”. *Sağlık Akademisi Kastamonu* 7 (3): 513-526.
- Dijk, Van Jan. 2006. “The Network Society”. London: SAGE Publications.
- Diminescu, Dana. 2008. “The Connected Migrant: An Epistemological Manifesto”. *Social Science Information*, 47(4), 565-579.
- Fuchs, Christian. 2020. “Sosyal Medya Eleştirel Bir Giriş”. Çev. Diyar Saraçoğlu, İlker Kalaycı. İstanbul: Notebone Yayınları.
- Gülнар, Birol. 2011. “Yabancı Öğrencilerde Kültürleşme ve Medya Kullanımı”. *Global Media Journal* 2(3): 51-68.
- Gültekin, Mehmet. 2015. “Yabancı Uyruklu Öğretmen Adaylarının Türkiye’deki Eğitimlerine Yönelik Görüşleri: Anadolu Üniversitesi Örneği”. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(4), 7-20.
- Halitoğlu, Vedat. Vedat Moralı. 2018. “Türkçe Okutmanlarının Görüşlerine Göre Sosyal Ağların Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Katkıları”. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, (4), 103-117.
- Hatipoğlu, Vedat, Gökнар Moralı. 2018. “Türkçe Okutmanlarının Görüşlerine Göre Sosyal Ağların Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Katkıları”. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi* (4): 103-117.
- Kalkınma Bakanlığı. 2015. Yükseköğretimin uluslararasılaşması çerçevesinde Türk üniversitelerinin uluslararası öğrenciler için çekim merkezi haline getirilmesi. Araştırma Projesi Raporu. Ankara: Kalkınma Bakanlığı
- Kıroğlu, Kasım. Alper Kesten, Cevat Elma. 2011. Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel ve Ekonomik Sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 26-39.
- Kılıçarslan, Ramazan, Akın Yavuz. 2014. “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Sosyal Medya Kullanımında Yaptıkları Yazma Hataları”. *Electronic Turkish Studies* 9(3): 863 – 877.
- Konuk, Nebiye, Selime Güntaş. 2019. “Sosyal Medya Kullanımı Eğitimi ve Bir Eğitim Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı”. *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries* 3 (4): 1-25.

- Li, Lin. Wei Peng. 2019. "Transitioning Through Social Media: International Students' SNS Use, Perceived Social Support, and Acculturative Stress". *Computers in Human Behavior*, 98, 69-79.
- Lim, Sun Sun. Becky Pham. 2016. "If You Are a Foreigner in a Foreign Country, You Stick Together': Technologically Mediated Communication and Acculturation of Migrant Students". *New Media & Society*, 18(10), 2171-2188.
- Lupton, Deborah. 2015. *Digitaly Sociology*. New York: Routledge
- Makhabbat, Asilbek, Ali Yousufan, Hasan Hüseyin Taylan. 2021." Covid-19 Sürecinde Uluslararası Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları". *Uluslararası Öğrencilik Bildiriler Kitabı* 10. 15-36.
- Martin, Fran. Fazal Rizvi. 2014. "Making Melbourne: Digital Connectivity and İnternational Students' Experience of Locality". *Media, Culture & Society*, 36(7), 1016-1031.
- Uluslararası Öğrenci Hareketliliği, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) Erişim Adresi: <https://ytb.gov.tr/daireler/uluslararasi-ogrenciler/uluslararasi-ogrenci-hareketliliği>
- Özoğlu, Murat. Bekir Gür. İpek Coşkun. 2012. "Küresel Eğilimler Işığında Türkiye'de Uluslararası Öğrenciler". Setta.
- Pang, Hua. 2020. "Is Active Social Media İnvolvevement Associated With Cross-Culture Adaption and Academic İntegration Among Boundary-Crossing Students?". *International Journal of Intercultural Relations*, 79, 71-81.
- Poe, Marshall T. 2019. *İletişim Tarihi*. Çev. Umut Yener Kaya. İstanbul: Isık Yayınları.
- Polat, Gürcan. Esra Cizmeci Ümit. 2023. "Social Media as A Cultural Adaptation Tool in The Context of Globalization: The Case of International Students in Türkiye. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*" 13 (4), 1012-1025.
- Ustabulut, Mete Yusuf, Savaş Keskin. 2020. "Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi Alan Uluslararası Öğrencilerin Öğrenme Etkinliğini Geliştirme Amaçlı Sosyal Medya Kullanım-Doyum Motivasyonları". *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty* 39(1): 155-173.
- Sevim, Oğuzhan, Esra Gizem Kara. 2019. "Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Sosyal Medya Kullanıcılarının Okuma ve Yazma Kaygılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi". *EKEV Akademi Dergisi* (78): 449-466.
- Sinanan, Jolynna. Catherine Gomes. 2020. "Everybody Needs Friends': Emotions, Social Networks and Digital Media in The Friendships of İnternational Students". *International Journal of Cultural Studies*, 23(5), 674-691.
- T. C. Resmi Gazete. Türkiye'de öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Kanun. Yayımlı Tarihi: 19.10.1983 Sayısı: 18196
- T. C. Resmi Gazete . Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Yönetmelik. Yayımlı Tarihi: 30.4.1985 Sayısı: 18740
- T. C. Resmi Gazete .Yurtdışı Türkler Ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun. Yayımlı Tarihi: 06.04.2010 Sayısı: 27544 Numarası: 5978
- Tekelioğlu, Serhat. Hakan Başer. Muhammet Örtlek. Cumhuriyet. 2012. "Uluslararası Öğrencilerin Ülke ve Üniversite Seçiminde Etkili Faktörler: Vakıf Üniversitesi Örneği". *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi E-Dergi*, 4 (2), 191-200.

Uluslararası Öğrencilerin Kültürleri ile Türkiye’de Sosyal Medya Kullanım İlişkisinin İncelenmesi: Tokat Örneği
Tok, Mehmet. Yığın Musa. 2013. “Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Nedenlerine İlişkin Bir Durum Çalışması”. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 8, 132-147.

Yıldırım, Ali, Hasan Şimşek. 2016. “Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri”. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yurdigül, Aslı, Uğur Ünal, Atilla Güven. 2019. “Ahıska Türkleri’nin Medya Kullanım Alışkanlıkları ve Kültürel Etkileşim Süreci Üzerine Bir Araştırma”. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 23 (1): 419-437.

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK). Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi 2018-2022. <http://yok.gov.tr/web/guest/yuksekogretimde-uluslararasilasma-stratejibelgesi-2018-2022>. (Erişim Tarihi: 30.12.2023).

Yükseköğretimde Uluslararasılaşma ve Türkiye’deki Üniversitelerin Uluslararası Görünürlüğü Çalıştayı Düzenlendi. <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2022/yuksekogretimde-uluslararasilasma-ve-turkiye-deki-universitelerin-uluslararasi-gorunurlugunu-artirma-calistayi.aspx>. (Erişim Tarihi: 30.07.2022).

Zhang, Yulan, Birsen Şahin. 2020. “Türkiye’deki Çinli Öğrencilerin Kültürel Sosyal ve Akademik Entegrasyon Süreçlerinde Dijital Platformların Yeri”. *Gençlik Araştırmaları Dergisi* 8 (Özel Sayı): 96-122.

Zhao, Shanyang. 2006. “Do Internet users have more social ties? A call for differentiated analyses of Internet use”. *Journal of Computer-Mediated Communication* 11(3): 844- 862.

Zuckerman, Ethan. 2008. The cute cat theory talk at ETech. *My heart’s in Accra*, 8. <https://ethanzuckerman.com/2008/03/08/the-cute-cat-theory-talk-at-etech/> (Erişim Tarihi: 30.07.2023).

Wellman, Barry. 2001. “Physical Place and Cyberplace: The Rise of Personalized Networking”. *International journal of urban and regional research* 25(2): 227-252.

We Are Social. 2023. The Changing World Of Digital In 2023 <https://wearesocial.com/us/blog/2023/01/the-changing-world-of-digital-in-2023/> (Erişim Tarihi: 16.07.2023).

